

Hart-Horend

Voorwoord

Hart-horend is de titel van ons jaarverslag. De beeldspraak ligt voor de hand. We luisteren met ons hart, uit bewogenheid. En we hopen dat de mensen die ons gevraagd hebben hen de helpende hand te geven - in bajes, kliniek of thuis - óók hun hart voor ons willen openen. Niet dat we daar recht op hebben. Maar wél omdat we uit onderzoek en ervaring weten dat dan de kans op herstel vergroot wordt! Vertrouwen, een goed gesprek en een klik hebben, het zijn allemaal kostbare ingrediënten die onze vrijwilligers geven en krijgen. Het kan niet zonder, maar uiteindelijk worden we echt blij als we zien dat onze hulpvragers beter af zijn door onze aandacht voor hen.

Het welzijn van gevangenen, tbs-patiënten en hun familie gaat ons aan het hart. In één adem noem ik hier ook de slachtoffers van criminaliteit. Hun leed laat ons niet koud. Sterker nog, we verweven het in ons werk. Een voorbeeld bij uitstek is onze SOS Cursus. Daarin doen slachtoffers mee. Ze delen met gevangenen wat de impact is van de overval op hun juwelierszaak of dat een 'simpele inbraak' toch meer kapot maakt dan men vaak beseft. Ik vind dat moedig en heilzaam. Criminaliteit is oneindig veel meer dan het Wetboek van Strafrecht overtreden. Het gaat om menselijk respect en hoe we na criminaliteit tóch weer verder kunnen met elkaar.

Ik ben intens dankbaar dat we dat met zoveel samenwerking en support vanuit de samenleving mogen doen. We werken met bijna 700 collega's. Meer dan 650 daarvan dienen onbetaald. Vrijwilligers zijn onbetaalbaar belangrijk en weten bij uitstek het hart van 'hun hulpvrager' te bereiken. Zo mogen we onze kostbare plek innemen in een complex werkveld van uitsluiting, insluiting en formele zorg. Met professie en passie werd dit gecoördineerd door mijn kantoorcollega's. Door kerken, bedrijven en particulieren werd opnieuw meer dan €1 miljoen gegeven. Fantastisch dat men over de misdaad heen kijkt en gevend (én biddend) van harte betrokken wil zijn bij ons werk van *barmhartige gerechtigheid*.

In dit jaarverslag kunt u lezen dat gevangenen, tbs-patiënten en hun familie ons weer royaal wisten te vinden. Het aantal bezoeken stabiliseerde rond de 5.000 en het bereik en de zichtbaarheid groeide onder meer door de Meet Up. In steeds meer gevangnissen komen we in hart van de bajes, daar waar hun cel is, bij gevangenen 'over de vloer'. Dankzij fondsen konden we tijd nemen om jongvolwassenen op

te speuren. Zij zitten verspreid over het land, maar langzaam maar zeker weten we ze toch te vinden. Én ze waarderen dat! Opvallend is de groei van aanvragen uit tbs-klinieken. Met de Van Mesdagkliniek zijn we gestart met een pilot SOS. Eind 2020 wordt dit geëvalueerd. Uitrol naar meerdere tbs-klinieken ligt voor de hand.

We zijn dankbaar voor het vertrouwen dat we kregen van hulpvragers, Justitie en vele fondsen. We investeren nadrukkelijk in tijd voor overleg. Elkaar zien en horen brengt zoveel goeds in de werkrelatie!

Het jaarverslag is opgezet rondom 5 pijlers van presentie in detentie, bewustwording impact criminaliteit en nieuw gedrag, resocialisatie, verbinding met stakeholders en lobby, support en samenwerking. U kunt onder meer lezen dat we ons erin hebben vastgebeten om de Nazorg serieus te verbeteren. Dit is een taaie klus, maar ons *geloven in herstel* vraagt erom. Het eerste actiepunt is om familie van gevangenen te betrekken bij de voorbereidingen op hereniging na detentie. Arbeidsintegratie is een tweede vertaling. Maatwerk is onze kracht en we introduceren onder meer een CAO voor gevangenen; onze Cursus ArbeidsOriëntatie. Deze is geïnspireerd op de goede ervaringen in De Compagnie.

Tot slot, we zijn hart horend omdat het hart de bron van het leven is (Spreuken 4 vers 23). Dáár worden de keuzen gemaakt om goed of kwaad te doen. In de criminologische literatuur wordt deze christelijke visie bevestigd in het Good lives Model. Criminaliteit en herstel zijn zingevingsvragen waarbij het hart centraal staat. In navolging van het onderwijs van Jezus laten we gevangenen niet aan hun lot over en komen we in beweging opdat de barmhartigheid het oordeel zal overwinnen.

Doet u weer mee dit jaar? Support en samenwerking binnen en buiten de gevangenis, we kunnen niet zonder u!

Hans Barendrecht
directeur bestuurder

P.S. Bij het ter perse gaan van dit jaarverslag ontstond de coronacrisis. Voor de impact op ons werk, zie pagina 9.

Verslag Raad van Toezicht

1. Inleiding

Nadat we in 2018 hebben mogen stilstaan bij het 25-jarig jubileum van Gevangenzorg Nederland (hierna GNd) hebben we in het jaar 2019 mogen voortbouwen op de stevige basis die in de achterliggende jaren is gelegd. Bij iedere activiteit worden we erin bevestigd van welke betekenis het werk van GNd is en dat het vele (vrijwilligers)werk van grote toegevoegde waarde is. Hieronder wordt van de activiteiten van de Raad van Toezicht verantwoording afgelegd.

2. Taken en werkwijze Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de directeur bestuurder en het vastgestelde beleid. Daarnaast heeft de Raad van Toezicht een klankbordfunctie voor de directeur bestuurder. De bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de Raad van Toezicht en van de directeur bestuurder zijn vastgelegd in de statuten. Nadat eind 2018 de gesprekken over de uitwerking van ons governance-model zijn afgerond, is het jaar 2019 gebruikt om de statuten en interne reglementen hiermee in overeenstemming te brengen. Daarmee voldoet GNd aan de actuele standaarden voor intern toezicht bij maatschappelijke organisaties in de brede sector van de goede doelen. Dat is noodzakelijk omdat er geen externe toezichthouders zijn, zoals een inspectie of zorgverzekeraar. Met onze interne toezichtskaders willen we volledig transparant zijn ten behoeve van iedereen die betrokken is bij de financiering van de activiteiten van GNd. Ik noem de overheidssubsidies, bijdragen van charitatieve fondsen en donaties van kerkelijke gemeenten, bedrijven en particulieren uit 'de achterban'.

Commissies — De Raad van Toezicht kent twee permanente adviescommissies: de auditcommissie en de remuneratiecommissie. In de vergadering van 11 december 2019 zijn de reglementen voor deze commissies definitief vastgesteld. Via mondelinge en schriftelijke rapportage vindt terugkoppeling plaats aan de Raad van Toezicht, op basis waarvan besluitvorming plaatsvindt in de vergaderingen van de Raad van Toezicht. De auditcommissie is gericht op de bedrijfsvoering, de financiële verslaglegging en het accountantsonderzoek. De remuneratiecommissie voert de jaarlijkse beoordelingsgesprekken met de directeur bestuurder en adviseert over het bezoldigingsbeleid. Daarnaast heeft deze commissie een rol bij de selectie van kandidaten voor het vervullen van vacatures in de Raad van Toezicht.

Overlegstructuur — In 2019 heeft de Raad van Toezicht viermaal vergaderd met de directeur bestuurder: op 3 april, 19 juni, 17 september en 11 december. De vergaderingen van de Raad van Toezicht werden voorbereid door de voorzitter van de Raad van Toezicht, de directeur bestuurder en de directiesecretaris. Uit iedere vergaderagenda blijkt of de onderwerpen en bijbehorende stukken ter informatie of ter goedkeuring zijn. Voor iedere vergadering wordt standaard een voortgangsrapportage (inclusief financiën) geagendeerd, zodat de uitvoering van het jaarplan en de bijbehorende begroting te volgen is. Tevens houdt de Raad van Toezicht specifiek toezicht op vier benoemde aandachtsgebieden, te weten: ¹⁾ Financiën en Strategie; ²⁾ Zorg en Kwaliteit van handelen; ³⁾ Identiteit en Achterban; ⁴⁾ HRM en Netwerken. Tijdens iedere vergadering wordt één van deze aandachtsgebieden ter bespreking en goedkeuring geagendeerd. Dit agendapunt wordt door de aangewezen regiehouder in afstemming met de directeur bestuurder voorbereid.

Tijdens de vergaderingen van 3 april en 11 december stond het aandachtsgebied Financiën en Strategie centraal. Het lid van de auditcommissie, Willem Punt, was betrokken bij de voorbereiding van de vaststelling van de jaarrekening 2018, de bijbehorende managementletter en van de begroting 2020. Daarnaast overlegde hij periodiek met de directeur bestuurder over actuele financiële ontwikkelingen. Het jaarverslag en de jaarrekening over 2018 zijn goedgekeurd in de vergadering van 3 april 2019. De begroting (in de vorm van het jaarplan) voor 2020 is goedgekeurd in de vergadering van 11 december 2019. Tijdens de vergadering van 19 juni 2019 was het aandachtsgebied Zorg en Kwaliteit van handelen geagendeerd. Dit gebeurde aan de hand van een rapportage van Siemon Bezuijen als regiehouder. Op 25 september rapporteerde regiehouder Alrik de Haas over het aandachtsgebied Identiteit en Achterban. Regiehouder Marleen Loof deed tijdens de vergadering van 11 december verslag over het aandachtsgebied HRM en Netwerken.

Zelfevaluatie Raad van Toezicht — Conform de afspraken belegde de Raad van Toezicht belegde op 9 en 10 oktober 2019 een zelfevaluatiebijeenkomst. De directeur bestuurder was op 9 oktober 2019 aanwezig. Aan de hand van vooraf opgestelde vragen is uitgebreid gereflecteerd op het functioneren van de Raad van Toezicht als collectief en op de bijdragen van ieder individueel lid. Tijdens de vergadering van 11 december 2019 is het ver-

slag van deze bijeenkomst besproken en vastgesteld en is tevens een besluit genomen over de systematiek van de vergoedingen.

Overige besproken onderwerpen — Naast de hierboven al genoemde zaken besteedde de Raad van Toezicht afzonderlijk aandacht aan de volgende onderwerpen.

- **Dossier PFZW:** Door tussenkomst van een advocaat voor GNd zijn de gesprekken in 2019 over mogelijk verplichte aansluiting van GNd bij het bedrijfstakpensioenfonds PFZW over de jaren 2002 t/m 2017 vervolgd. In de loop van het jaar heeft PFZW aangegeven dat alleen de al bestaande regeling bij ASR over de jaren 2002 t/m 2006 en het tijdvak 2014, 2016 en de eerste 8 maanden van 2017, gelijkwaardig dient te worden gemaakt. Voor het laatstgenoemde tijdvak is dit inmiddels gebeurd. Over de jaren 2002 t/m 2006 lopen er nog besprekingen. Gelet op de mogelijke financiële impact voor de organisatie heeft de Raad dit dossier nauwlettend gevolgd en de directeur bestuurder gevraagd de mogelijke gevolgen in kaart te laten brengen.
- **Pilot De Compagnie:** Gezien het belang voor de activiteiten en inkomsten van GNd volgde de Raad de ontwikkelingen van deze pilot nauwlettend door middel van een specifieke kwartaalrapportage.

3. Samenstelling Raad van Toezicht

In het verslagjaar waren er geen mutaties. Hierna treft u een overzicht van de samenstelling van de Raad van Toezicht opgenomen, waarbij tevens aangegeven is in welk jaar een lid benoemd en aftredend is.

drs. Servaas Stoop (voorzitter)
Maatschappelijke functie:
 Burgemeester Gemeente West Betuwe
Benoemd op: 2-4-2014
Herbenoemd op: 7-12-2017
Datum aftreden: 12-2022
Herbenoembaar: Nee

drs. Ing. Willem Punt
Maatschappelijke functie: Directeur-bestuurder Sint Jozefmavo Vlaardingen
Benoemd op: 2-4-2014
Herbenoemd op: 26-9-2018
Datum aftreden: 12-2023
Herbenoembaar: Nee

mr. Arik de Haas
Maatschappelijke functie: Advocaat bij OMVR Advocaten en Raadsheer-plaatsvervanger bij het Gerechtshof 's-Hertogenbosch
Benoemd op: 1-12-2014
Herbenoemd op: 11-12-2019
Datum aftreden: 12-2024
Herbenoembaar: Nee

drs. Siemon Bezuijen
Maatschappelijke functie:
 psycholoog, Bezuijen & van der Leeden
Benoemd op: 25-11-2015
Datum aftreden: 12-2020
Herbenoembaar: Ja

mr. Marleen Loof (secretaris)
Maatschappelijke functie:
 notaris (toegevoegd) bij Westvest Notarissen te Delft
Benoemd op: 7-12-2016
Datum aftreden: 12-2021
Herbenoembaar: Ja

4. Beoordeling directeur-bestuurder

De Raad van Toezicht beoordeelt periodiek het functioneren van de directeur bestuurder, mr. Hans Barendrecht. De afspraak is om het jaarlijkse evaluatiegesprek aan het eind van een kalenderjaar te laten plaatsvinden. Tijdens het gesprek van 13 december 2019 zijn alle vastgestelde onderdelen aan de orde geweest en heeft de remuneratiecommissie namens de Raad van Toezicht haar waardering uitgesproken voor de inzet van de directeur bestuurder. Halverwege 2019 heeft de Raad van Toezicht besloten dat de Regeling beloning directeuren van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht, vastgesteld door de Brancheorganisatie Goede Doelen, als uitgangspunt geldt voor de vaststelling van de hoogte van de bezoldiging van de directeur bestuurder. Aan de hand van uitkomst van de puntentelling en waardering is eind 2019 geconcludeerd dat voor de uitwerking hiervan wordt aangesloten bij de systematiek van de cao Sociaal Werk.

5. Uitleiding

Met vreugde constateert de Raad van Toezicht dat er in 2019 door de leiding, de medewerkers en de vele toegewijde vrijwilligers heel veel werk is verzet ten dienste van (ex-)gevangenen, tbs-patiënten en hun verwanten. Hierbij stelt de Raad van Toezicht met dankbaarheid vast dat alle activiteiten konden plaatsvinden door ruimhartige financiële bijdragen van fondsen, kerken, particulieren, bedrijven en subsidie van het Rijk.

GNd zet zich ervoor in dat iedere gevangene na detentie een nieuw bestaan kan opbouwen. Omdat we geloven in herstel. Ik hoop dat de activiteiten van GNd, met de Bijbel als leidraad voor het leven, mogen leiden tot vruchtbare resultaten.

Drs. Servaas Stoop, voorzitter Raad van Toezicht

“Ik ben zo blij dat ik Gevangenzorg achter me heb staan, daardoor heb ik steeds weer een strohalm als ik in een onmogelijke situatie zit. Al kan zij mijn probleem niet oplossen, Anja is er altijd voor me en denkt mee.”

Jos (patiënt forensische zorg) over zijn bezoekvrijwilliger Anja

02	Voorwoord		27	Hoofdstuk 5 Pijler 4: Verbinding met stakeholders
04	Verslag Raad van Toezicht		31	Hoofdstuk 6 Pijler 5: Lobby, support en samenwerking
07	Inhoudsopgave	32 37		5.1 Fondsenwerving 5.2 Communicatie
08	Hoofdstuk 1 Gevangenzorg Nederland		39	Hoofdstuk 7 Evaluatie beleid 2019 en voornemens 2020
11	Hoofdstuk 2 Pijler 1: Presentie in detentie	13 14 15 17	43	Hoofdstuk 8 Begroting 2020 en realisatie 2019
	1.1 Bezoekwerk in de gevangenis		44	Hoofdstuk 9 Controleverklaring – Jaarrekening
	1.2 Forensische Zorg			
	1.3 Familie van gevangenen			
	1.4 Vrijwilligers			
19	Hoofdstuk 3 Pijler 2: Bewustwording impact criminaliteit en nieuw gedrag	20 21	62	Gebruikte afkortingen en Contact
	2.1 SOS			
	2.2 De Compagnie			
23	Hoofdstuk 4 Pijler 3: Resocialisatie	24 25		
	3.1 Ex-gevangenen en toekomst			
	3.2 Arbeidstoeleiding			

Hoofdstuk 1

Gevangenzorg Nederland

Missie en visie — Onze *missie* is ‘geloof in herstel’. Dat betekent dat wij present willen zijn bij gevangenen, tbs-patiënten en hun relaties. We willen hen graag kansen bieden op een menswaardig en zelfredzaam leven. Dat doen we door vanuit onze christelijke kernwaarde ‘barmhartige gerechtigheid’ de samenleving te betrekken bij ons werk. Daarbij moet u denken aan de vrijwillige inzet van tijd, het geven van donaties en het gebruik maken van netwerken.

Onze *visie* is om tijdens en na detentie kansen bieden op een (nieuw) menswaardig bestaan en de kansen op zelfredzaamheid van gevangenen en hulpvragers te vergroten. Wij werken daarbij vanuit onze methode van *herstelzorg* en zijn voortdurend bezig ons werk te verbeteren. Zo willen we onze hulpvragers de best mogelijke aandacht geven en onze vrijwilligers de meest optimale begeleiding. Door onze reflectieve en innovatieve grondhouding krijgen we bouwstenen voor een consistent beleid. Tenslotte willen we ook onze stakeholders zo goed mogelijk informeren over de dynamiek en resultaten van ons werk.

Financieel gezien willen we ervoor zorgen dat we een breed draagvlak hebben. We vinden dat het hoort bij een samenlevingsorganisatie om niet alleen bij de overheid aan te kloppen, maar ook huishoudens, kerken, bedrijven en fondsen financieel bij ons werk te betrekken.

Logo en internationale samenwerking — Gevangenzorg Nederland (Gnd) is lid van Prison Fellowship International (PFI), dat in 112 landen vertegenwoordigd is. PFI heeft als non-gouvernementele organisatie een consultatieve status in de Sociaaleconomische Raad van de Verenigde Naties (ECOSOC) en neemt actief deel aan VN Alliantie van Ngo's met betrekking tot misdaadpreventie en strafrecht.

Alle leden van PFI hebben net als Gnd de Bijbel en de geloofsbelijdenis van Nicea als basis voor hun geloof en handelen. Het logo van Gnd is een variatie op het logo van PFI. Het is gebaseerd op de Bijbeltekst uit Jesaja 42:3 “*Het geknakte riet zal Hij niet verbreken (...) naar waarheid zal Hij het recht voortbrengen*”.

Justitiële erkenning — Gnd is door het Ministerie van Justitie en Veiligheid erkend als vrijwilligersorganisatie. Dit betekent dat Gnd gevangenen en tbs-patiënten in justitiële inrichtingen mag bezoeken buiten de reguliere bezoektijden en in een aparte bezoekruimte. Deze erkenning is essentieel voor ons werk.

Interne organisatie — De voorbereiding en uitvoering van onze hulpverlening en voorlichting wordt gecoördineerd vanuit ons kantoor in Zoetermeer. De organisatie wordt geleid door de directeur bestuurder, Hans Barendrecht. Op 31 december 2019 waren er 39 collega's werkzaam (28,49 fte); gemiddeld over 2019 was dit 28,51 fte. Gnd hanteert de cao Sociaal Werk, Welzijn & Maatschappelijke dienstverlening.

Onze collega's zijn intrinsiek gemotiveerd en bekwaam om zich voor gevangenen, tbs-patiënten en hun familie in te zetten. De medewerkers krijgen mogelijkheden om zich via het loopbaanbudget verder te ontwikkelen. Daarnaast investeert GNd in de vergroting van kennis via een vastgesteld opleidingsbudget. Zo hadden zowel het managementteam als de afdeling zorg diverse bijeenkomsten rondom een verdieping in ons werken vanuit 'presentie in detentie'. De maatschappelijk werkers en (herstelrecht)coördinatoren hebben een tweedaagse 'train de trainer' opleiding gevolgd. Dit helpt hen in het aanpassen van onze trainingdagen met de komst van de combinatie met e-learning. Ook volgden maatschappelijk werkers die zich richten op de forensische zorg een cursus psychopathologie voor verbetering van onze zorg en coördinatie.

Privacy — GNd voldoet aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

4VO — Landelijk zijn er zo'n vijftig organisaties die lokaal Justitieel vrijwilligerswerk doen. De vier landelijk werkende organisaties – Bonjo, Exodus, Gevangenzorg Nederland en Humanitas – worden door de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) de 4VO genoemd. Er waren ruim 4.000 vrijwilligers binnen deze organisaties actief.

Impact coronavirus — Op 14 maart 2020 gingen gevangenissen en tbs-klinieken op slot in verband de wereldwijde medische crisis. Dit heeft gevolgen voor ons werk, inhoudelijk en financieel. Wij houden serieus rekening met een daling op beide terreinen. De omvang daarvan – en eventueel andere onvoorziene gevolgen – konden we bij het drukken van het jaarverslag nog niet overzien. Wij houden actief een vinger aan de pols, mede in overleg met onze stakeholders. Intussen blijkt de grote waarde van een beleid op duurzame, gespreide financiering en het hebben van een weerstandsvermogen. In de periodieke verantwoording over de voortgang van het jaarplan 2020 zal daarover gerapporteerd worden aan de Raad van Toezicht. De impact zal ook gevolgen hebben voor de langere termijn. Dat wordt verwerkt in het jaarplan 2021. Ook wordt een nieuw Meerjarenbeleidsplan opgesteld.

“Echte steun is zeldzaam in de gevangenis. Mensen die vastzitten zijn best op zichzelf gericht, ieder heeft z’n eigen verhaal. En het personeel is aardig, maar kijk, ik zit op de twee-na-laatste cel. Dus de manier waarop ze tegen mij ‘goedemorgen’ of ‘fijne avond’ zeggen is net wat minder enthousiast dan bij de eerste. Ik snap het wel, het is hun werk. Maar het voelt toch minder persoonlijk. Weet je wat het is, Chantal sluit mijn deur niet. Dat maakt alles anders.”

Theo (19) over zijn bezoekvrijwilliger Chantal

Hoofdstuk 2

Pijler 1: **Presentie in detentie**

Hoofdstuk 2

Pijler 1: Presentie in detentie

Algemeen 2019 — We geloven in herstel voor een ieder die te maken heeft met detentie: (ex-)gevangenen, forensische patiënten, hun familieleden. Met ons zorgaanbod sluiten we zoveel mogelijk aan bij dat wat zij nodig hebben. Een open gesprek, antwoorden op (praktische) vragen of lotgenotencontact. We denken mee over wat er is kapot gemaakt en hoe dit hersteld kan worden, ondersteunen bij het vinden van werk en het zoeken naar een goede invulling als partner of ouder. De gemene deler is steeds oprechte aandacht van mens tot mens zonder oordeel. Gedreven door ons geloof in herstel.

“Het gesprek met de vrijwilliger gaf me inzicht en vertrouwen. Ik kreeg handvatten. Het gaf me vrijheid.”

— Hulpvrager Harry

De inzet van onze vrijwilligers is van grote waarde voor onze hulpvragers. We horen het vanuit henzelf en van medewerkers van DJI. Dit beeld werd het afgelopen jaar bevestigd door diverse onderzoeken, zoals ons onderzoek naar nazorg, De Meet Up en JOVO's (jongvolwassen gevangenen). Het werd ook nadrukkelijk duidelijk in de impactanalyse van De Compagnie, waarin zichtbaar werd dat niet enkel onze hulpvragers, maar ook de samenleving hier baat bij heeft door arbeidsintegratie na detentie.

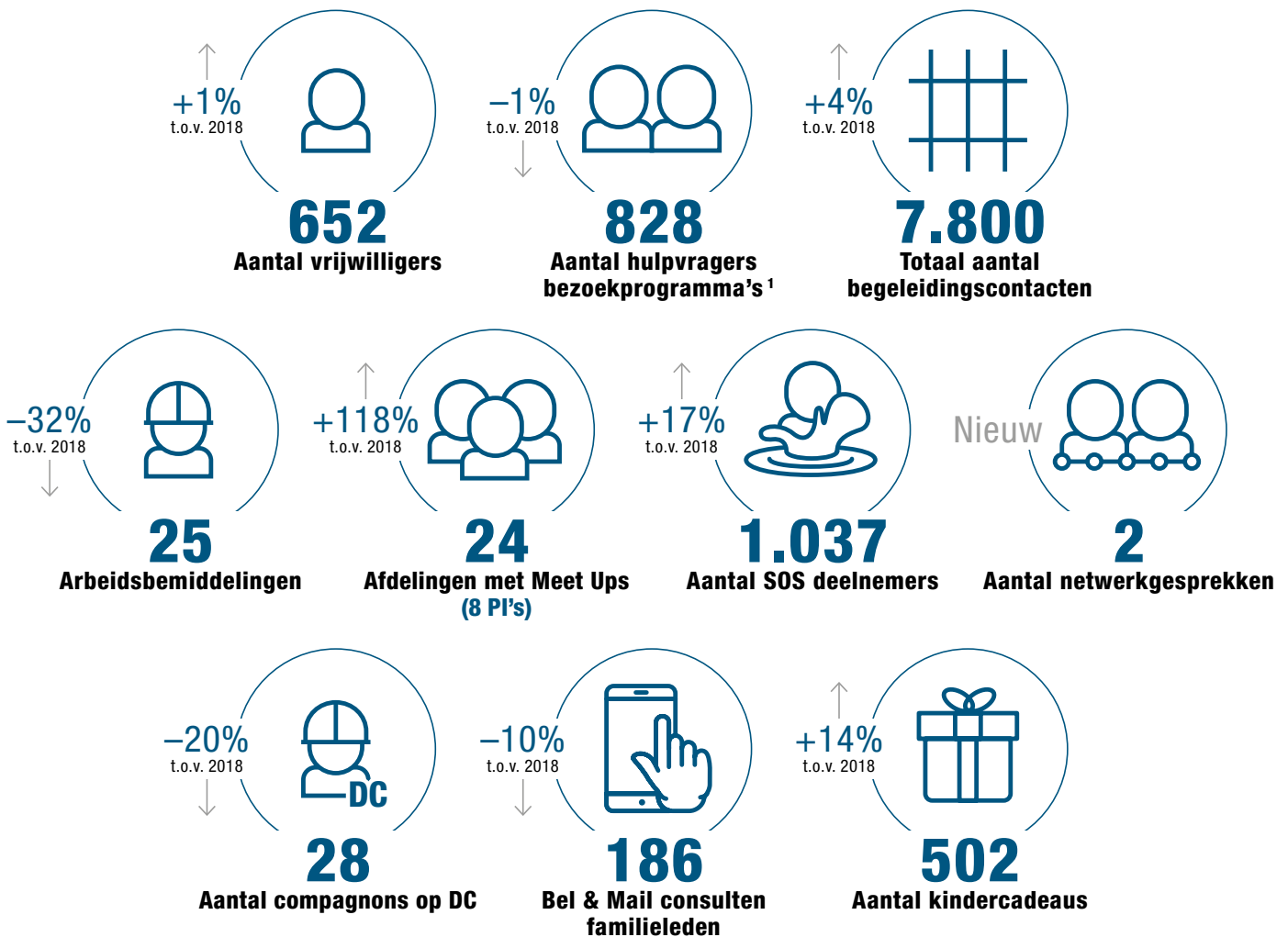
Bij Gevangenzorg Nederland werken onze ruim 650 vrijwilligers samen met maatschappelijk werkers en coördinatoren. We zijn present voor onze hulpvragers en zoeken telkens weer naar wat het goede is voor die persoon op dat moment. Gezamenlijk werken we aan de herstpuzzel van een hulpvrager door te kijken naar verschillende puzzelstukjes, zoals het sociale netwerk, het psychisch welzijn, gezondheid en verslaving. Maar ook dagbesteding, huisvesting en financiën, levensovertuiging en herstelgerichte ontwikkeling komen aan bod.

Deze werkwijze versterkt de kwaliteit van onze zorg en schept vertrouwen bij DJI en de forensische zorg. Mede hierdoor konden we in 2019 een deel van ons zorgaanbod uitbreiden. Zo zijn onze vrijwilligers tijdens de Meet Up aanwezig op meer afdelingen in meer PI's. Ook konden we nieuwe initiatieven starten, zoals het begeleiden van netwerkgesprekken en de eerste SOS Cursus binnen de Forensische Zorg.

Gezamenlijk werken we aan de herstpuzzel van een hulpvrager door te kijken naar de verschillende puzzelstukjes in zijn leven.

Totalen 2019

¹ Dit zijn de (ex-)gevangene hulpvragers, de patiënten in de forensische zorg en de familieleden die een bezoek-vrijwilliger ontvangen. De SOS-deelnemers, chat-deelnemers, gevangenen op de afdelingen van de Meet Ups zijn hier buiten beschouwing gelaten. De capaciteit van De Compagnie daalde van 18 naar 14 in verband met de aanwijzing van ZBBI cellen op de afdeling waar De Compagnie werd uitgevoerd.

² Met ingang van dit jaarverslag rapporteren we over het aantal begeleidingscontacten. Hieronder verstaan we individuele bezoeken en bezoeken op de afdelingen, uitgebreide telefoongesprekken en cursussessies en de ontmoetingen tijdens het bezorgen van de kindercadeaus. In het verleden stond het aantal bezoeken centraal. Deze aanpassing geeft een breder beeld van het werk dat wij met onze vrijwilligers mogen doen. Het aantal individuele bezoeken naar (ex-)gevangenen, forensisch patiënten en familie stabiliseerde rond ca. 5.000.

1.1 Bezoekwerk in de gevangenis

In detentie valt er veel weg. Gevangenen zijn fysiek uitgesloten van de vrije samenleving en raken de regie over hun leven kwijt. Daarom is het zo belangrijk dat zij kunnen kiezen voor bezoek van een vrijwilliger. Daaraan blijkt ieder jaar weer behoefte. Zo mochten we het afgelopen jaar 383 gevangenen bezoeken via een individueel bezoektraject. Daarnaast waren er in gevangnissen vrijwilligers actief in het re-integratiecentrum om gevangenen te ondersteunen met allerlei praktische zaken.

Verder waren er in 2019 (twee)wekelijks vrijwilligers een dagdeel present op totaal 24 afdelingen, verspreid over 8 gevangnissen. Op deze afdelingen verbleven in 2019 in totaal ongeveer 1800 gevangenen, die onze vrijwilligers mochten ontmoeten en met hen in gesprek konden. Hiermee 'komt de samenleving over de vloer' en zijn er andersoortige gesprekken dan normaal op de afdeling. Het contact is laagdrempelig en belangrijk. Tenslotte wil ieder mens gezien worden. De contacten geven hoop en perspectief.

“Ik kijk elke week uit naar jullie komst, ik leef van zaterdag naar zaterdag.”

— *Gevangene Sam, die verblijft op een afdeling waar op zaterdagmorgen een Meet Up draait.*

invloed op de sfeer van de afdeling. Ook zijn er gevangenen die zich normaal op de afdeling op de vlakte houden, maar wel in gesprek gaan met onze vrijwilligers. In 2020 zullen we ons aanbod Meet Up uitbreiden binnen de huidige PI's en van start in ten minste twee nieuwe PI's.

Jong volwassenen (JOVO) — In 2019 zijn we verder gegaan met het onderzoeken hoe we JOVO's beter kunnen bereiken en ondersteunen. In mei werd het onderzoeksrapport over jongvolwassenen opgeleverd. De aanbevelingen die gedaan zijn, hebben we uitgewerkt. Zo is er een vragenspel ontwikkeld voor JOVO's die aangaven wel een vrijwilliger te willen, maar van nature geen prater te zijn. Verder is er een nieuwe poster ontworpen die beter aansluit bij hun leefwereld. En we zijn gestart met een Meet Up op een JOVO-afdeling. Jongvolwassen gevangenen bereiken we vooral op De Compagnie en in ons SOS-programma. JOVO's zijn inmiddels een vaste focusgroep die we graag in beeld hebben en willen helpen naar een nieuwe toekomst zonder criminaliteit en detentie.

1.2 Forensische zorg

Een deel van de hulpvragers van Gevangenzorg Nederland heeft tbs met dwangverpleging opgelegd gekregen, omdat hun psychiatrische - en vaak ook verslavingsproblemen (mede) hun delict hebben veroorzaakt. Deze mannen en vrouwen komen dan na of in plaats van een verblijf in een gevangenis, terecht in de Forensische zorg. Veel van hen hebben geen of een zeer klein sociaal netwerk meer. De trouwe bezoeken van onze vrijwilligers zijn daarom van grote waarde in hun leven.

De waardering voor de bezoeken van onze vrijwilliger suit zich in een voortgaande groei van het aantal bezoekttrajecten dat wordt aangevraagd vanuit de diverse klinieken.

Onze zorgvuldige werkwijze en jarenlange ervaring zorgen voor vertrouwen bij Forensische Psychiatrische Centra. Daardoor zijn er in 2019 nieuwe samenwerkingsovereenkomsten ontstaan met de Van der Hoevenkliniek in Utrecht en de Van Mesdagkliniek in Groningen.

In 2019 hebben we de werking van de Meet Up onderzocht. Uit evaluaties met gevangenen, personeel van PI's en onze vrijwilligers blijkt dat de Meet Up werkt. Er wordt uitgekeken naar de komst van de vrijwilligers en hun aanwezigheid heeft een positieve

Onze nieuwe poster voor gevangenen.

Resultaten 2019

“Het is gewoon fijn voor onze mensen dat ze ook eens bezoek krijgen en dat ze een kopje koffie voor iemand kunnen zetten. Dan voel je je weer even mens. Want menszijn betekent ook dat je kunt geven aan een ander. Hoe klein dat gebaar ook is.”

— *Maatschappelijk werker van een Forensisch Psychiatrisch Centrum*

SOS Forensische Zorg — Samen met de Van Mesdagkiniek zijn we begin 2019 van start gegaan met een pilot om onze SOS cursus aan te bieden aan tbs-patiënten. In deze pilot – die loopt tot eind 2020 – wordt aan de hand van de ervaringen het cursusmateriaal op maat aangepast. Inmiddels kijken we met elkaar positief terug op de eerste SOS Cursus die in het najaar van 2019 heeft plaatsgevonden. De pilot wordt ook wetenschappelijk onderzocht.

“We zijn zo blij dat je er bent, want we kunnen weer over onze zoon praten. Dat kunnen we met niemand.”

— *Echtpaar tegen de vrijwilliger die hen bezoekt.*

Gevangenzorg Nederland

geloof in herstel

Moeder van een gedetineerde aan de telefoon?

Verwijs naar www.familievangenen.nl

Gevangenzorg Nederland steunt (ex-)gevangenen en familieleden door: telefonisch advies - chat - vrijwilligersbezoek - lotgenotencontact
Meer informatie: 079-3310568

Met deze flyer wijzen we mogelijke doorverwijzers op onze beschikbaarheid voor familieleden van gevangenen.

“Tijdens een van de thuisfrontdagen in 2019 lazen we het gedicht voor van een ‘achterblijver’. Na afloop kwam een vader van een gedetineerde zoon met tranen in zijn ogen vragen om een kopie. De thematiek was zo herkenbaar voor hem en dit deed hem zo goed...”

— **Maatschappelijk werker** *familiezorg*

wie de ouder(s) vast zitten. Daarmee wordt een hoogtepunt in het jaar van kinderen overschaduwd. Datzelfde geldt tijdens de kerstdagen. Juist op die momenten vinden we het belangrijk bij te dragen aan herstel voor deze kinderen en van de relatie met de ouder die vast zit. De blijdschap en dankbaarheid van deze kinderen als ze het cadeau ontvangen, toont ons iedere keer weer hoe veel waarde dit programma heeft voor hen. Ze zijn niet vergeten door hun ouder en er is iemand die de moeite neemt om hen persoonlijk dit cadeau te brengen.

1.3 Familie van gevangenen

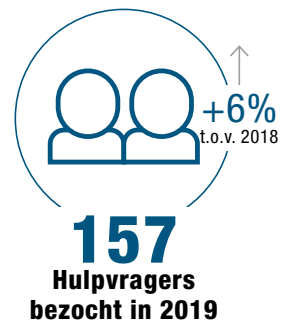
Familieleden zijn een ‘vergeten groep’ als het gaat over detentie, terwijl ze vaak voor praktische en emotionele beproevingen staan als een geliefde vast zit. We vinden het belangrijk er voor hen te zijn en hen te steunen in de onzekere tijd. We sluiten aan bij hun behoefte aan (h)erkenning door te luisteren naar hun verhaal, hun vragen te beantwoorden en mee te denken. Familieleden kunnen een vrijwilliger op bezoek krijgen of in contact komen met een lotgenoot. Ze kunnen ook een bel- of mailconsult aanvragen of hun verhaal delen in een anoniem chatgesprek. Ook zijn er 75 familieleden gebeld, nadat een gevangenen voor hen een informatiepakket had aangevraagd.

Daarnaast is in 2019 geïnvesteerd in de samenwerking met organisaties die in contact komen met familieleden van gevangenen. Samen met Reclassering Bureau Buitenland hebben we vier ontmoetingsdagen georganiseerd voor 150 familieleden van gevangenen in het buitenland. Ook zijn diverse expertmeetings op het gebied van familieleden georganiseerd binnen PI's. Hiermee gaan we verder in 2020.

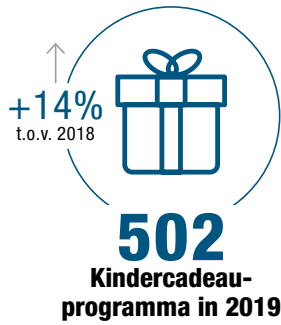
1.3.1 Kindercadeauprogramma

Je verjaardag vieren zonder papa en/of mama. Dat is de realiteit voor kinderen van

Resultaten 2019

Resultaten 2019

In 2019 hebben ouders in detentie in binnen- en buitenland gevraagd of onze vrijwilligers bij 502 kinderen een cadeau konden bezorgen, een stijging van 14% ten opzichte van 2018.

Doordat onze vrijwilligers de cadeaus zoveel mogelijk persoonlijk brengen, ontstaat er ook laagdrempelig contact met deze kinderen en hun verzorgers. Zij vragen hierdoor soms om een bezoeker/vrijwilliger van Gevangenenzorg Nederland.

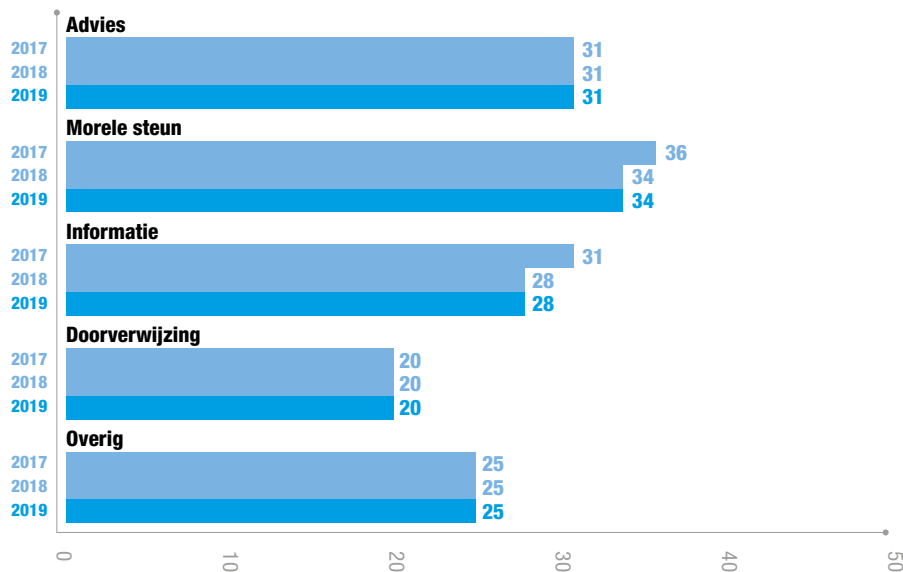
1.3.2 Chatbox

We hebben een groep getrainde vrijwilligers voor onze chat-service. Ze bemannen de chat van maandag tot en met zondag van 19:00 tot 22:00 uur en op dinsdag- en donderdagmiddag. In 2019 zijn er 354 gesprekken gevoerd. Het grootste deel van de chat-gesprekken is gevoerd met familieleden, (ex-)gevangenen en forensische patiënten. Toevalligerwijs wijkt de geboden hulp in 2019 slechts in tienden van percentages af van 2018.

76 dagen, 14 uur, 51 minuten en 29 seconden. Zo lang hebben onze vrijwilligers in 2019 de chat bemand.

Geboden hulp

De geboden hulp is in percentage van het totaal aantal gesprekken weergegeven. De geboden hulp wordt per gesprek door vrijwilligers genoteerd.

Tijdens de chatgesprekken werd er een breed scala aan detientethema's besproken, zoals de emotionele impact, eenzaamheid en psychische problematiek. Maar ook het sociaal netwerk, schuldenproblematiek en herstel kwamen aan bod. Van de deelnemers gaf 88 procent na afloop terug iets aan het gesprek gehad te hebben. Daarnaast benoemen de deelnemers van de chat regelmatig de waarde van een anonieme chat. In 2020 willen we de chat breder onder de aandacht te brengen.

“Fijn gesprek gehad en goed dat er een anonieme chat is. Het maakt contact opnemen laagdrempelig.”

— Deelnemer aan de chat

“Bij verlies moet je het wel zelf doen, maar niet alleen. Uit onderzoek is gebleken dat bij verlieservaringen het meest helpen: Good relationships, good relationships, good relationships. Ook specialisten zitten soms met hun handen in het haar. De inzet van vrijwilligers, die onbevangen luisteren naar jouw verhaal kan cruciaal zijn in het helingsproces.”

— Herman de Mönnink, grondlegger Verlieskunde

en tijdens de chat, maar ook door deelname aan Meet Ups, SOS en door het bezorgen van kindercadeaus. Daarnaast verzorgen ze gastlessen en presentaties in kerken en scholen.

Onze vrijwilligers zijn het hart van onze organisatie. We vinden het belangrijk dat zij hun bijdrage zo goed mogelijk kunnen leveren. Daarom doorliepen nieuwe vrijwilligers afgelopen jaar een uitgebreid proces van gesprekken, e-learning en een trainingsdag voordat we ze vroegen een hulpvrager te bezoeken. Daarnaast hebben we in 2019 ongeveer 30 vervolgotrainingen en toerustingsavonden aangeboden op het gebied van familierelaties, nazorg en het deelnemen aan herstelrechtscursussen. Maar ook voor verdere toerusting op het gebied van ons aanbod op De Compagnie, de Meet Up en de chat.

1.4 Vrijwilligers

Ruim 650 vrijwilligers hebben in 2019 hun geloof in herstel omgezet in woord en daad door gevangenen, forensische patiënten en hun familieleden trouw te ontmoeten. Met elkaar hebben ze duizenden uren de tijd genomen om een stukje met onze hulpvragers mee op te lopen en hen te ondersteunen. Dat deden ze door individuele bezoektijden

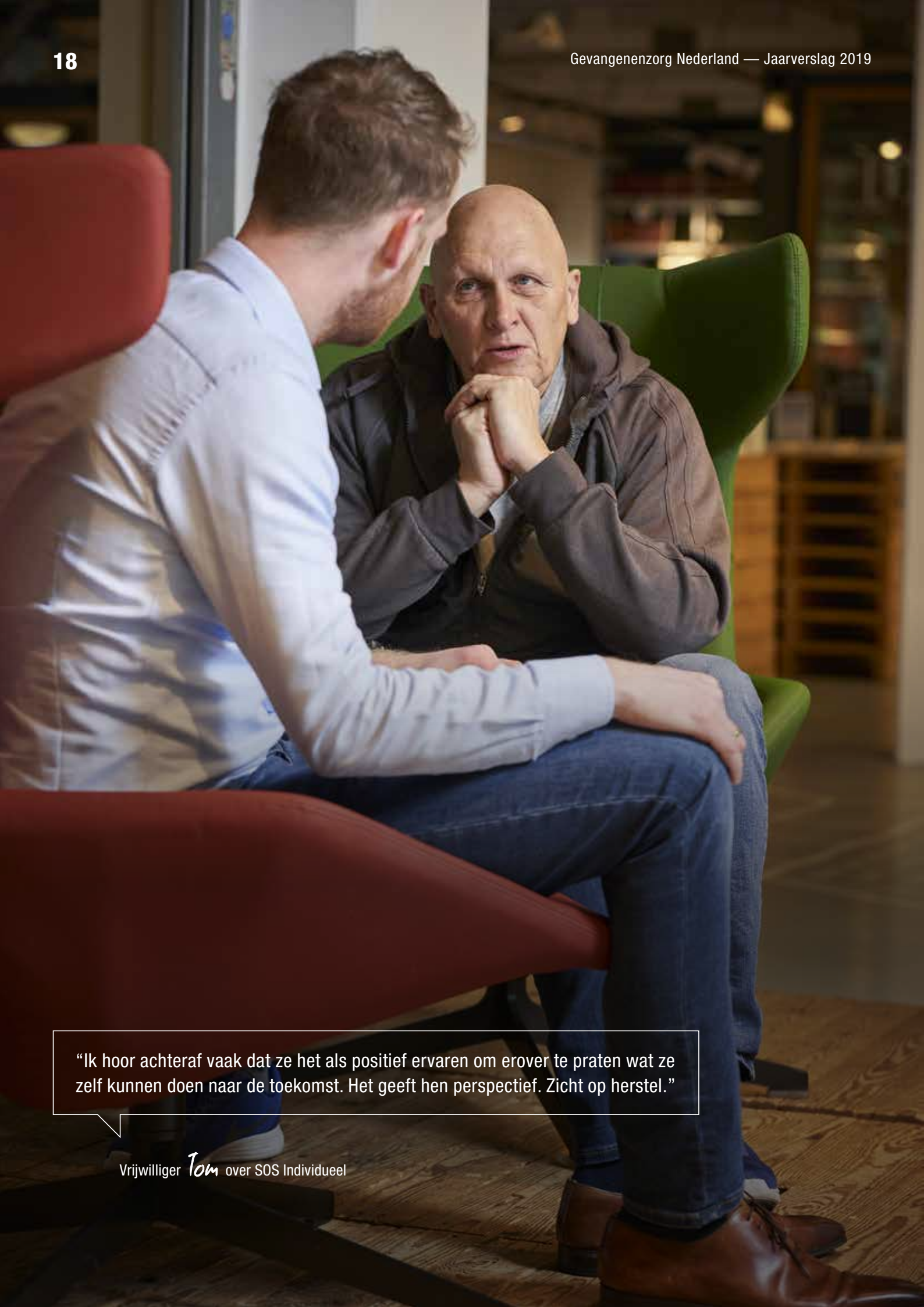
In het voorjaar van 2019 hebben 164 vrijwilligers deelgenomen aan 16 regionale toerustingsavonden met als thema ‘diepgang in het contact’. Ook waren er drie intervisiegroepen van en voor vrijwilligers. In oktober vond de jaarlijkse vrijwilligersdag plaats. Omdat een ieder die te maken heeft met detentie een opeenstapeling van verlieservaringen kan ervaren, stonden we dit jaar stil bij het thema verlieskunde. De 220 aanwezigen kregen van Herman de Mönnink, grondlegger van deze theorie, onder meer mee dat goede relaties essentieel is in het verwerken van de verlieservaringen. Niet minder belangrijk is om niet in het verlies te blijven ‘hangen’. ‘Verlies is een transitieproces’ aldus De Mönnink. En wat ons betreft: naar herstel! De regionale toerustingsavonden van 2020 zullen voortborduren op dit thema.

Naast deze trainingen worden onze vrijwilligers dagelijks aangestuurd door onze maatschappelijk werkers en coördinatoren via de telefoon, digitaal of tijdens een ontmoeting. Dit gebeurt aan de hand van bezoekverslagen van vrijwilligers. Dit versterkt onze zorg. In 2020 gaan we door met deze werkwijze en blijven we onze trainingen ontwikkelen om onze vrijwilligers te ondersteunen in hun zorg en aandacht voor onze hulpvragers.

Eind 2019 is er een officieel klachtenprotocol opgesteld met daaraan gekoppeld een klachtencommissie. Dit protocol kan via kantoor of de vrijwilliger aan de hulpvrager ter hand worden gesteld.

“Ik vind de betrokkenheid van Gevangenzorg bij hun vrijwilligers erg positief. De aandacht voor vrijwilligers, de telefoongesprekken met de maatschappelijk werkers (waren allemaal erg betrokken), de vragen die je altijd kon stellen. Op mijn beurt wil ik dan ook graag mijn waardering voor jullie uitspreken. Hartelijk dank voor alles!”

— Een van onze vrijwilligers

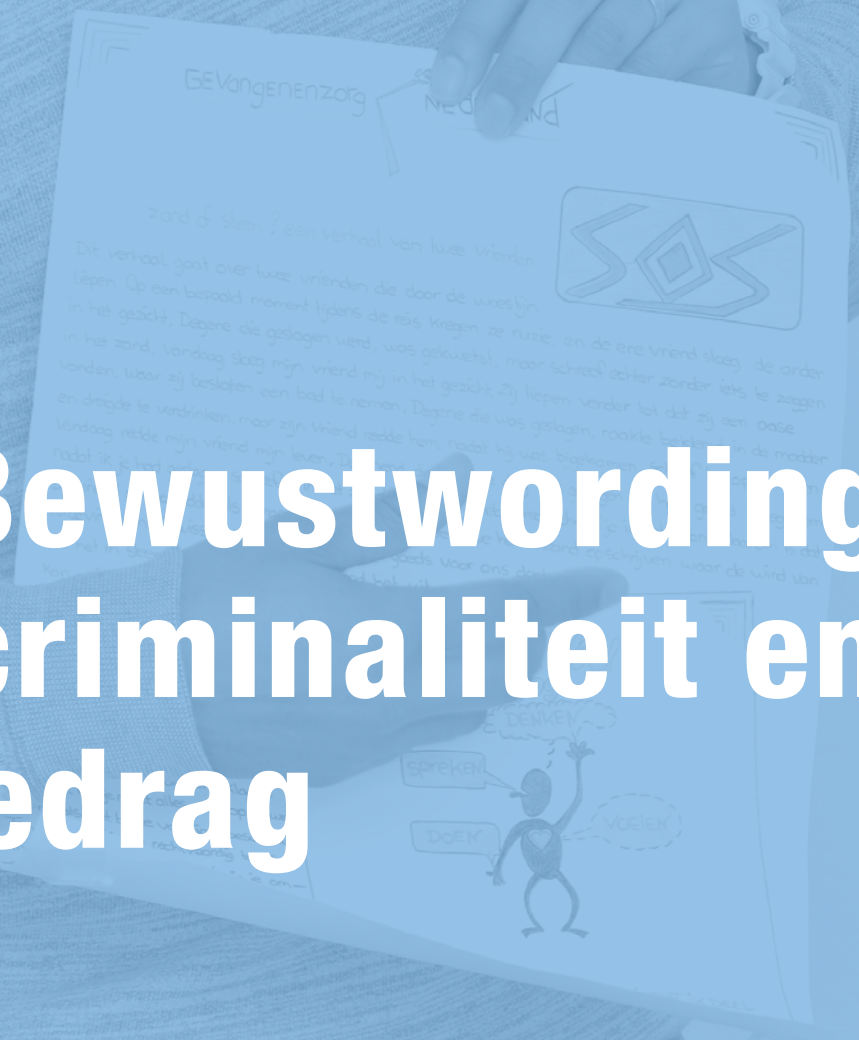

“Ik hoor achteraf vaak dat ze het als positief ervaren om erover te praten wat ze zelf kunnen doen naar de toekomst. Het geeft hen perspectief. Zicht op herstel.”

Vrijwilliger *Tom* over SOS Individueel

Hoofdstuk 3

Pijler 2: **Bewustwording impact criminaliteit en nieuw gedrag**

Hoofdstuk 3

Pijler 2: Bewustwording impact criminaliteit en nieuw gedrag

2.1 SOS

Ons *geloof in herstel* komt ook tot uiting in ons SOS aanbod. Al bijna 15 jaar gaan gevangenen - en sinds 2019 ook tbs-patiënten - met onze vrijwilligers in gesprek over de gevolgen van criminaliteit. Voor slachtoffers, hun omgeving en de samenleving, maar ook voor de dader en zijn naasten. Er wordt gekeken hoe ze verantwoordelijkheid kunnen nemen voor hun daden en kunnen werken aan herstel.

Resultaten 2019

14

SOS Cursus:
8 sessies voor groepen gevangenen
(13 in 2018)

1

**SOS Cursus
Forensische Zorg:**
8 sessies voor groepen
forensische patiënten
(nieuw)

8

SOS Meetings:
3 sessies voor groepen gevangenen
(5 in 2018)

19

SOS Individueel:
8 sessies voor één gevangene
(37 in 2018)

23

SOS Follow Up:
3 tot 7 vervolgsessies voor één gevangene
(12 in 2018)

102

SOS Gespreksgroepen:
wekelijkse gespreksgroepen over
herstel voor kortgestraften en arrestanten
(99 in 2018)

Tijdens de SOS Cursus komt een (niet gerelateerd) slachtoffer of nabestaande vertellen over de impact van criminaliteit op hun leven. Dit draagt bij aan inzicht en herstel voor zowel de deelnemers als de slachtoffers. Ook in 2019 waren er slachtoffers die voor het eerst hun verhaal hebben verteld in een SOS Cursus. Een intensieve, maar waardevolle ervaring. Daarom hanteren we een zorgvuldige selectie en begeleiding van deze slachtoffers rondom de deelname aan SOS.

In totaal hebben er 1.037 gevangenen en forensische patiënten deelgenomen aan een van de SOS varianten, verspreid over 20 verschillende gevangenissen en in een tbs-kliniek. Dit is een groei ten opzichte van de afgelopen jaren. Net als in 2019 hopen we komend jaar op een aantal nieuwe locaties te starten met SOS.

2.2 De Compagnie

In 2019 startte een 3-jarige pilot via Koers en Kansen van Justitie. Vijf compagnons konden daardoor vanaf De Compagnie faseren. Ze hoefden niet meer naar een ZBBI (Zeer Beperkt Beveiligde Inrichting) elders. Dit heeft voor hen én de compagnons die nog niet naar 'buiten' mogen alleen maar voordelen: de groep blijft intact, de lijnen zijn kort én ze leren van elkaar. Want terugkeer in de samenleving gaat met veel hobbels gepaard. Maar in goede samenwerking kunnen die hobbels genomen worden.

“De effecten van De Compagnie gaan verder dan alleen de arbeidsintegratie. Ook is er herstel van relaties met het thuisfront. Veel compagnons geven aan dankzij De Compagnie meer verantwoordelijkheid te nemen voor het gepleegde delict en verwachten minder snel opnieuw in de fout te gaan. Verder is het leefklimaat verbeterd. Men voelt zich vooral als mens behandeld. Tot slot vonden we dat De Compagnie het werkklimaat voor gevangenispersoneel verbetert omdat men het werk als zinvoller en veiliger ervaart.”

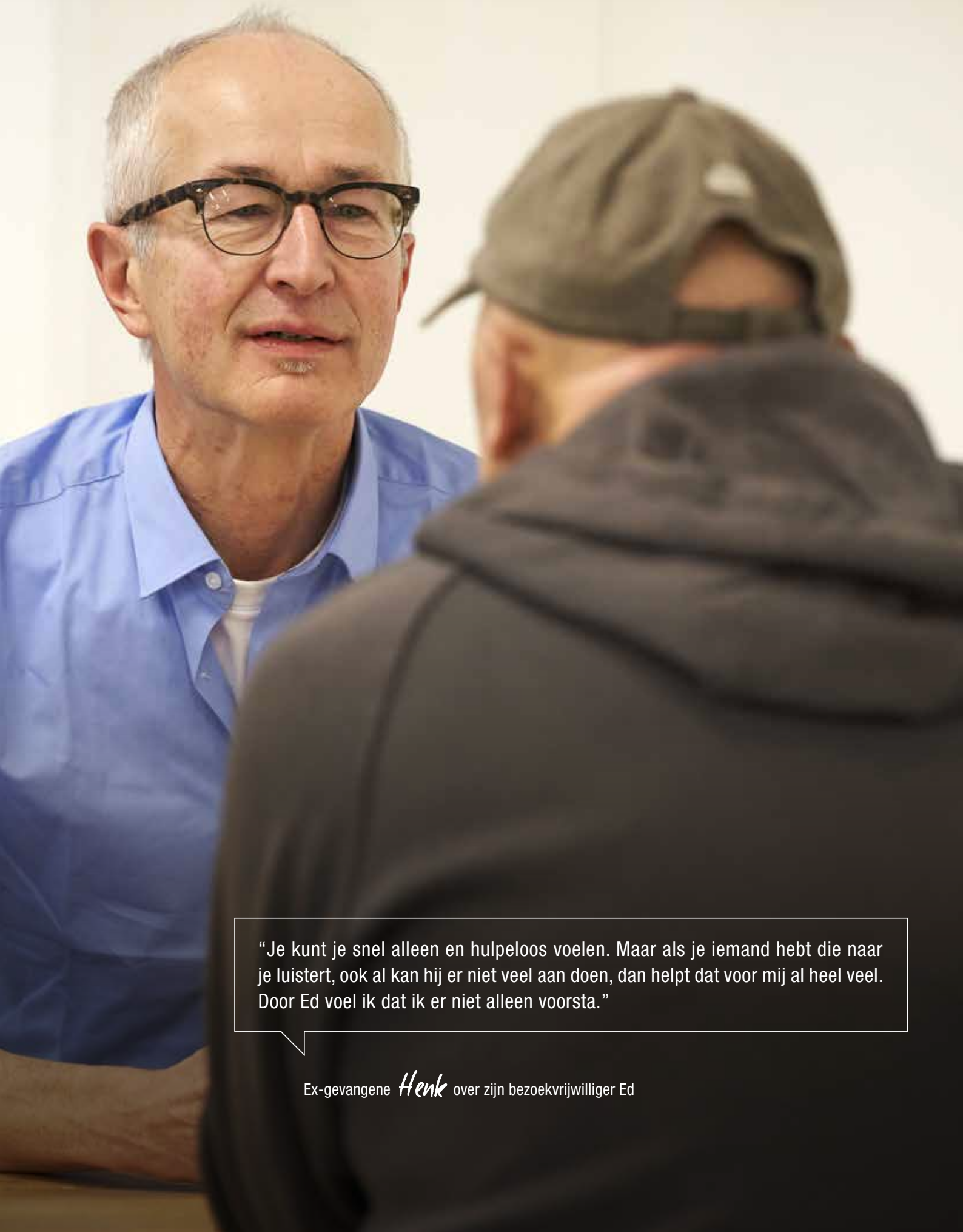
— Sabine Oudt, onderzoekster Social Finance NL

De capaciteit van De Compagnie ging helaas met 6 cellen naar beneden. Dat houdt verband met het feit dat Justitie 16 cellen wilde bestemmen als ZBBI-plek op de afdeling van De Compagnie. In 2020 zal dit herzien worden, omdat de ervaringen niet positief zijn. De gevangenis van Krimpen aan den IJssel heeft in overleg met ons Justitie het voorstel gedaan om alle 30 cellen te mogen bestemmen voor De Compagnie en een deel daarvan flexibel te mogen inzetten voor ZBBI-compagnons. In 2019 hadden we 14 cellen voor compagnons. In 2019 stroomden negen compagnons uit naar werk. Vrijwel allen konden vanaf dag één aan het werk en ook bij dezelfde werkgever blijven na de ZBBI-periode. Dat is een prachtig resultaat! Sinds de start van De Compagnie (februari 2016) tot en met 2019 hebben we gewerkt met 75 compagnons. 14 compagnons (maximale bezetting) zaten per 1 januari 2020 op De Compagnie. Van de 59 compagnons die zijn uitgestroomd, hebben er 47 het programma

succesvol afgerond en zijn ingestroomd in een baan. Van hen heeft 1 persoon gerecidiveerd. 6 deelnemers, terwijl ze al in een ZBBI, PP of VI fase zaten, zijn teruggeplaatst naar een reguliere afdeling in de gevangenis omdat zij zich niet hielden aan de afspraken. Het ging dus niet om een nieuw delict. Twaalf compagnons werden tijdens hun tijd op De Compagnie teruggeplaatst naar een reguliere afdeling omdat zij zich niet hielden aan de afspraken of toch niet groepsgeschikt bleken.

Een en ander bevestigt hoe belangrijk het is om al vroeg tijdens detentie de arbeidsintegratie voor te bereiden. Dat doen we onder meer door regelmatig groepen van ondernemers uit te nodigen. De compagnons zijn dan gastheer en kunnen hun kans pakken. Nazorg, voor de ondernemer en de compagnons, zit standaard in ons pakket. Onze aanpak is ook financieel aantrekkelijk. Op 5 juni 2019 werd door Social Finance een financieel impactrapport opgeleverd dat berekende dat De Compagnie een maatschappelijk rendement van 220 procent heeft. Dat betekent dat € 1 investeren in DC, de maatschappij € 3,20 oplevert aan besparingen op kosten die verband houden met criminaliteit en detentie.

In 2020 hopen we belangrijke vervolgstappen te kunnen zetten om het DC-concept verder te laten groeien en meer gevangenen tot een hand en een voet te mogen zijn op weg naar economische zelfredzaamheid en maatschappelijke resocialisatie.

“Je kunt je snel alleen en hulpeloos voelen. Maar als je iemand hebt die naar je luistert, ook al kan hij er niet veel aan doen, dan helpt dat voor mij al heel veel. Door Ed voel ik dat ik er niet alleen voorsta.”

Ex-gevangene *Henk* over zijn bezoeker Ed

Hoofdstuk 4

Pijler 3: Resocialisatie

Hoofdstuk 4

Pijler 3: Resocialisatie

3.1 Ex-Gevangenen en Toekomst

Op het moment dat je de gevangenis uitloopt, komt het erop aan. Het is het begin van een spannende, onzekere periode voor zowel ex-gevangenen als hun familie, waarbij er veel verandert en het nodige geregeld moet worden. Daarom bieden we aan dat onze vrijwilligers in deze cruciale fase de (ex-)gevangene blijft bezoeken. De vrijwilliger is dan een klankbord, ondersteunt moreel of praktisch en motiveert. Een kleine honderd ex-gevangenen heeft in 2019 regelmatig contact gehad met onze vrijwilligers. Dit is helaas lager dan in 2018 (96 versus 112) en hangt samen met een daling van het aantal bezoekttrajecten aan gevangenen. Naast deze trajecten hebben (ex-)gevangenen contact met ons opgenomen via de telefoon, mail of chat. We hebben hen tips gegeven en waar nodig en mogelijk doorverwezen naar de juiste ketenpartners.

Nazorg is zó belangrijk, daarom zijn we in 2019 gestart met een 3-jarig actieplan Nazorg Nu. In 2019 hebben we een intern en extern onderzoek uitgevoerd naar wat er nodig is voor (ex-)gevangenen, wat wij kunnen bieden en hoe we dat nog beter kunnen invullen in de nabije en verre toekomst. Naast literatuuronderzoek hebben we interviews afgenomen met (ex-)gevangenen, familieleden, personeel van DJI en ketenpartners. In 2020 ronden we het onderzoek af. Intussen gaan we door met de ingezette focuspunten die al in het onderzoek naar voren kwamen: meer focus op herstel binnen het sociaal netwerk en hernieuwde inzet op arbeidsoriëntatie en –toeleiding.

Naar aanleiding van het onderzoek nazorg zijn we eind 2019 gestart met een pilot netwerkgesprekken onder de noemer 'krachtig verder'. Dit biedt gevangenen en hun familie de gelegenheid om met elkaar in gesprek te gaan over praktische of relationele thema's met het oog op de toekomst. Dit gebeurt na een voorbereidingstraject en onder de deskundige begeleiding van een als mediator geschoolde collega of een vrijwilliger met een achtergrond als systeemtherapeut. De eerste twee trajecten zijn positief afgerond. Deze pilot loopt door in 2020.

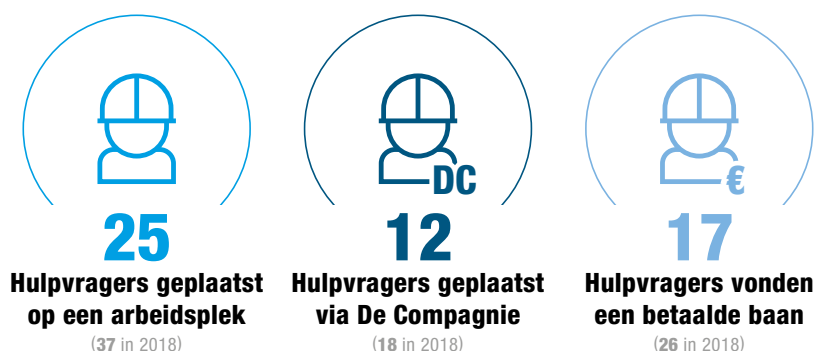
Onze nieuwe laagdrempelige flyer wijst gevangenen en hun netwerk op de mogelijkheid om onder deskundige begeleiding met elkaar in gesprek te gaan.

3.2 Arbeidstoeleiding

Arbeid is van groot belang om af te rekenen met criminaliteit en detentie. Met een baan doe je mee in de samenleving, ben je onder mensen, ontwikkel je vaardigheden en kun je op eigen benen staan.

Resultaten 2019

In 2019 zijn er 25 mensen geplaatst, van wie 12 via De Compagnie. Voor 17 van deze (ex-)gevangenen vonden we een betaalde baan. In 2019 hebben we minder mensen weten te plaatsen dan in 2018. Twee oorzaken hiervoor zijn minder cellen voor De Compagnie en de (gedeeltelijke) pensionering van een van onze adviseurs arbeid.

Opvallend was verder dat meer gevangenen ons advies vroegen rondom werk na detentie. Het ging om 180 gevangenen, een stijging van 19 procent ten opzichte van 2018.

Eind 2019 hebben we besloten tot een doorstart van arbeidstoeleiding voor gevangenen buiten De Compagnie. We hebben in 2019 een aanzet gemaakt tot een CAO (individuele Cursus ArbeidsOriëntatie), waardoor we al eerder in detentie met gevangenen in gesprek kunnen over arbeid en gezamenlijke voorbereidingen hiervoor kunnen treffen. Daarop voortbordurend leggen we in 2020 meer focus op arbeidsoriëntatie en –toeleiding. Onze aanpak blijft maatwerk, een passende baan en eerlijk inkomen.

“Het mooie van dit werk is dat ik zelf ook leer van de mannen die ik ontmoet.”

Rien Zwemer, bezoeker-vrijwilliger

Als pr-vrijwilliger betreft hij kerken, scholen, ondernemers en clubs van ouderen en jongeren bij het werk van Gevangenzorg Nederland.

Hoofdstuk 5

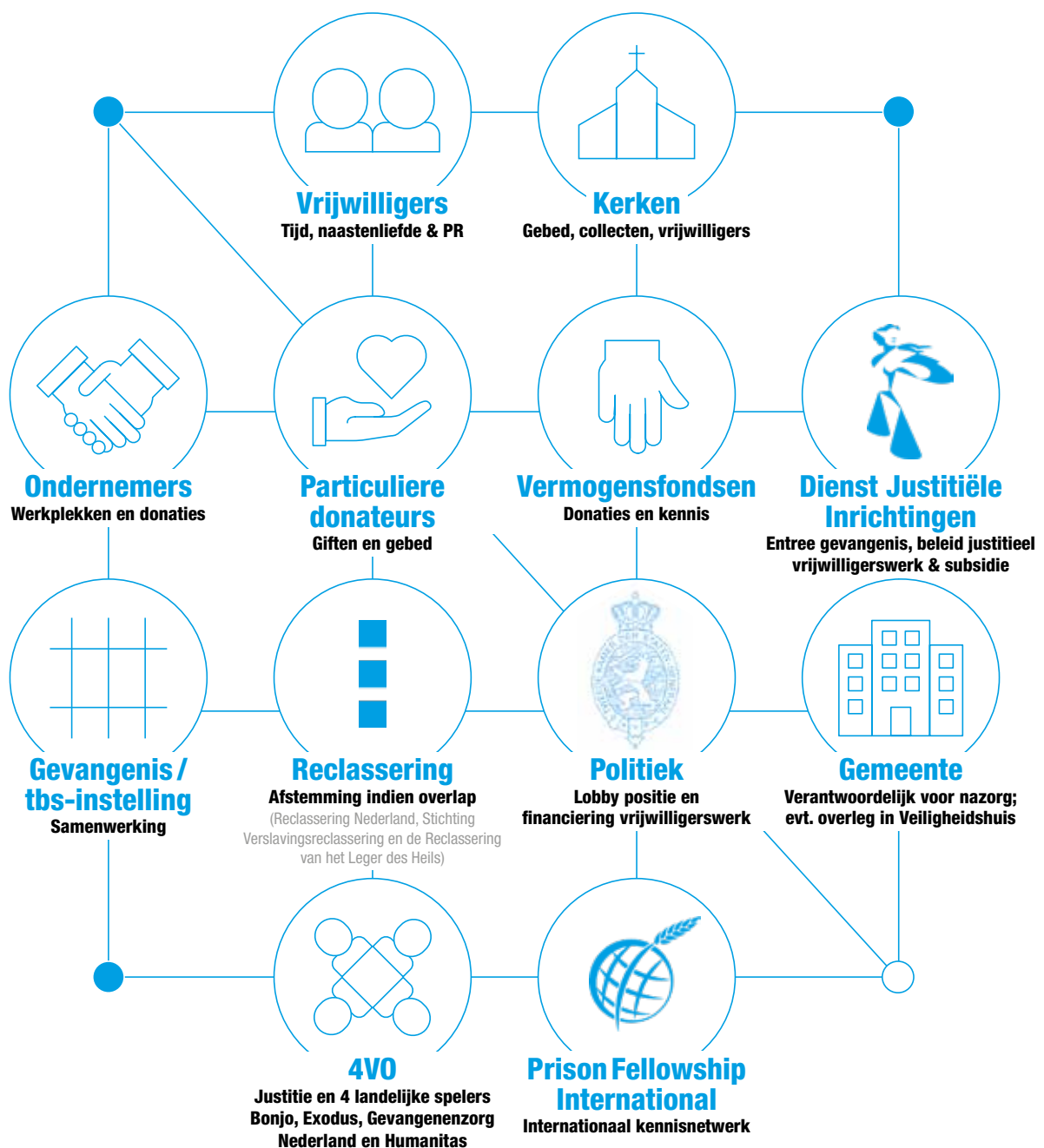

Pijler 4: **Verbinding met stakeholders**

Hoofdstuk 5

Pijler 4: **Verbinding met stakeholders**

Gevangenenzorg Nederland is een samenlevingsorganisatie. We staan met één been in de gevangenis en één been in de samenleving. Er zijn verschillende partijen die graag zien dat het leven van een gevangene weer goed op de rails wordt gezet. Voor de ene partij is het een keuze van het hart, voor de ander een beleidsdoel. Het is onze expertise om de wensen en mogelijkheden van die partijen in het geven van tijd, geld, kennis en faciliteiten rondom de gevangene bij elkaar 'te organiseren'. We zijn dus bij wijze van spreken een *filantropische* makelaar voor een herstelverbinding tussen 'binnen en buiten'. Hieronder is dat visueel zichtbaar gemaakt.

Maatschappelijke Raad — De Maatschappelijke Raad levert een bijdrage aan de ontwikkeling van het beleid van GNd en functioneert als extern klankbord en adviesorgaan voor de directeur bestuurder. De Raad bestaat uit 10 leden en vergadert jaarlijks in maart. Tussentijds geeft de MR gevraagd of ongevraagd advies. De brede samenstelling en deskundigheid van de Maatschappelijke Raad, hun verankering in de samenleving en hun interesse voor ons werk, maakt de Maatschappelijke Raad tot een zeer waardevol adviesorgaan. In 2019 gaf professor Peter van der Laan aan na 4 jaar zijn lidmaatschap te willen stoppen. Wij zijn Peter dankbaar voor zijn stimulerende en kundige adviezen. In professor Michiel van der Wolf hebben we een waardige opvolger gevonden. De Maatschappelijke Raad bestaat in 2020 uit de volgende leden:

Andries Knevel

Presentator EO

Rein Willems

*Ex-topman Shell Nederland en
oud-senator voor het CDA*

Kees van der Staaij

*Fractievoorzitter
SGP Tweede Kamer*

Jan Waaijer

*Voormalig burgemeester
Zoetermeer*

Peter van der Sande

*President ICPA;
Voormalig Hoofddirecteur DJI*

Gert Jan Huisman

CEO & partner Anders Invest

Ine Voorham

*Voormalig manager
Leger des Heils*

Harry Paul

*Consultant ABDTopconsult,
ministerie BZK*

Jan Verburg

*Niet-uitvoerend bestuurder
De Vries en Verburg Groep
– Voorzitter Algemeen Bestuur*

Michiel van der Wolf

*Hoogleraar forensische psychiatrie,
Universiteit Leiden en
Universitair hoofddocent straf(proces)recht,
Rijksuniversiteit Groningen*

“Het werk dat ik voor Gevangenzorg mag doen, is uniek. Zij creëert open deuren en mogelijkheden voor hen die vastzitten in gevangenschap. Ik weet waar ik vandaan kom! Dankbaar!”

Wilfred Kols, (pr-)vrijwilliger

Hoofdstuk 6

Pijler 5: Lobby, support en samenwerking

Hoofdstuk 6

Pijler 5: Lobby, Support en Samenwerking

5.1 Fondsenwerving

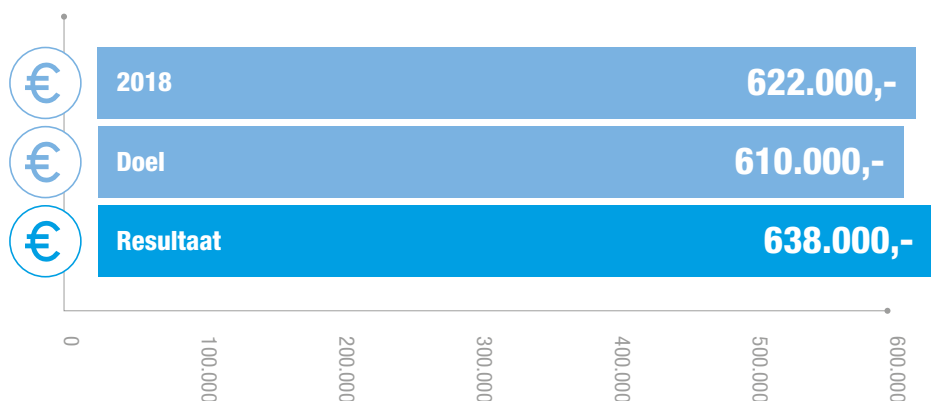
Met dankbaarheid mogen we weer vaststellen dat in 2019 de begrote baten ook daadwerkelijk zijn geschonken. Opnieuw lieten de achterbaninkomsten een mooie groei zien. Vooral de bijdragen vanuit kerken vertonen een aanmerkelijke groei. Vanuit particulieren, kerken en zakelijke donateurs mocht GNd bijna € 1,1 miljoen aan achterbaninkomsten realiseren. Een toename van 6 procent. Het laat zien dat het draagvlak voor ons werk binnen de samenleving nog steeds groeit.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de inkomstenstroom van de afgelopen jaren (bedragen afgerond op duizendtallen):

	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Begroting 2020
Particulieren	622.000	610.000	638.000	645.000
Scholen	—	—	—	50.000
Kerken	233.000	210.000	269.000	250.000
Bedrijven	187.000	210.000	198.000	250.000
Fondsen	510.000	525.000	538.000	577.000
Subsidies	1.167.000	1.171.000	1.171.000	1.171.000
Legaten	5.000	—	17.000	—
Overige baten	8.000	15.000	12.000	15.000
Totaal	€ 2.732.000	€ 2.741.000	€ 2.843.000	€ 2.958.000

Particulieren

+3%
Resultaat t.o.v. 2018

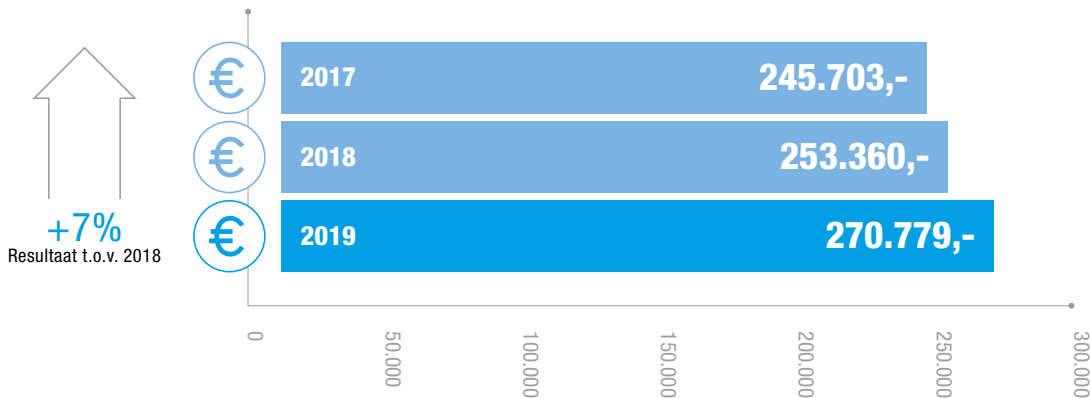

16.133
Actieve donateurs 2019
(15.897 in 2018)
(Verwachting voor 2020: 16.300)

De doelstelling vanuit particulieren is ruimschoots behaald. In 2019 mochten we 1.329 nieuwe donateurs verwelkomen. Voor het eerst kwam daarmee het aantal actieve donateurs boven de 16.000 uit. Eind december telde GNd 16.133 actieve donateurs. Actief wil zeggen dat men in de afgelopen 24 maanden minstens één keer een gift heeft gegeven. We zijn daar buitengewoon dankbaar voor. De nieuwe donateurs zijn voor een groot deel via bijsluiters geworven. Maar er was ook sprake van veel spontane giften. Wel is van een groot deel van deze nieuwe donateurs geen volledig adres beschikbaar waardoor het niet eenvoudig wordt om met hen een relatie aan te gaan. De AVG wetgeving laat zich hier nadrukkelijk gelden.

Automatische incasso's — Eind 2019 telde GNd ruim 5.900 machtiginghouders. Het gemiddelde bedrag steeg met 6 procent naar € 45,77. Begin 2019 is voor de tweede keer onze machtiginghouders gevraagd hun bijdrage te verhogen (upgraden). Dit leverde mooie resultaten op. Machtiginghouders zijn van groot belang voor GNd, omdat de giften van machtiginghouders steeds opnieuw per periode (maandelijks, kwartaal, half jaar of jaarlijks) geïncasseerd mogen worden. De machtiginghouders vormen een stabiele bron van inkomsten waardoor we onze zorgprogramma's kunnen voortzetten.

Inkomsten machtiginghouders

Nieuwsbrief — In 2019 is de nieuwsbrief 6 keer verschenen. Eind 2019 telde de nieuwsbrief een oplage van 17.000 adressen. Alle zorgprogramma's zijn middels de nieuwsbrief onder de aandacht gebracht van de donateurs en andere belangstellende lezers. Vanaf oktober is er een andere indeling gehanteerd. In plaats van de indeling op basis van vaste en niet-vaste en overige donateurs zijn daar de categorieën inactieve donateurs en belangstellenden aan toegevoegd.

Gnd Nieuwsbrief juni 2019

Meet Up: ontmoetingen in het hart van de gevangenis

geloof in herstel

Gnd Nieuwsbrief december 2019

'Ik was in het begin heel erg boos op mezelf'

geloof in herstel

Meet Up: ontmoetingen in het hart van de gevangenis

Gevangenzorg Nederland streeft sinds anderhalf jaar into bijzondere samenwerking met de christelijke vakorganisatie RAKU uitgenodigd door overgevoeren. In Meetsup wordt een nieuw overgevoeren. Voor de eerste gevangenis en hun inzicht, namen krijgen wij, de leden van de RAKU, een rondleiding. De gevangenis was nu leg en toch zoal je er wat het is om vast te zitten. Dat maakt indruk. Je ziet de kleine cellen met de stalen deur ervoor. Een bed, een toilet en een toilet. Dat is het. Geen enkele vrijheid, de bewaker kijkt hoe kan het licht uitgaan en zelfs of je het toilet kan doorgeven. Daarnaast wordt, na een rondgang van directeur Hans Steenbrink, kwam de vraag: wie wil er vrijwilliger worden? Zonder entje na te denken stak ik erin in. Vrijwilliger. Wat is er nodig om mee te doen? Het is een voorstel dat ik vrij goed heb en heb achter de deur zit. Want ik ben niet veel beter dan zij. Kort daarop heb ik de Gevangenzorg, een gevangenis had behoefte aan mensen. Ik dacht: ja, ja, ja, ja, ja.

gevoel, nu moet je ook B zeggen. Toen ben ik op mijn knieën gegaan en zei: Heere, ik kan dat niet uit mezelf. U moet me daarbij helpen. Dat deed hij en dat deed hij het volgende de dag. Dat jaren dat ik in de gevangenis heb, ben ik nog steeds bang geweest.

In het begin herstel

Ik ben vanaf het begin betrokken bij de Meet Up. We moesten wel eerst op veiligheidstraining. Ja, ook als ervaren beroepsvoorbereider heb je deze instructie nodig. Het is namelijk echt anders of je een één-op-één gesprek hebt in een boekelement of dat je op de afdeling loopt, gevangenis tussen alle gevangenis. Je moet je voorstellen: een afdeling verschillende verdiepingen. Elke laag heeft 24 cellen, 120 cellen in totaal. Daar krijg je dan alleen met 2 in tweeën met de restrictie van de bewaker op zijn in het oortoelagen, dus niet de cellen het. Op de begane grond staan een postafdel en een talloosinstafel en er liggen met schablonen die ene keer nodig van iemand uit voor bijvoorbeeld een podje pooten, een andere keer lopen we over de gangen om een praatje aan te knopen. Dat ging in het begin altijd van ons uit, maar nu ze er om vast te knopen en we met een baar hebbenbaar zijn. Zijn je gevangenis die ons zelf aanpakten.

Theo (19) brengt de kerstdagen door in de gevangenis

'Ik was in het begin heel erg boos op mezelf'

Theo (19) had een tijdje leven, gewide op in een christelijk gezin, maar belandde in de gevangenis. 'Eigen schuld', zegt hij zelf. De komende kerstdagen en ook de jaarswisseling zal hij in de gevangenis doorbrengen, en dat doet hij zwaarlijk, het leven hier valt hem zwaar. 'Echte steun is zeldzaam in de gevangenis', erkent Theo. Daarom is hij zo blij met de regelmatige bezoeken van onze vrijwilliger Chantal.

Theo is een levensgenieter: zo'n jongen die op mooie zomerdagen zo lang mogelijk op het strand blijft. Liefst tot vier na zonsondergang. Omdat dat erin eigen gang gaat en op de meest onmogelijke tijden het huis verlaat, met niet zachtjes gemoed om zijn ouders en vier jongen laterges niet wakker te maken. Zo ging het tot een jaar geleden. Hoe anders is zijn leven nu. Theo komt buiten niet verder dan de lichteplaats van de gevangenis. De deur van zijn cel gaat dagelijks om half vijf op, dat een bewaker hem de volgende ochtend om een uur of half acht weer opent. Het hoort erbij, zegt hij bezorgd: 'Thuis deed ik wat ik zelf wilde en als iemand het er niet mee eens was jammer dan. Maar hier heb je niet veel te willen.' Vroeger botste Theo regelmatig met zijn ouders omdat ze, in zijn ogen, hem te veel beperkten. Nu moet hij zich ontkomen aan het gevangenisregime. 'Je bent hier echt je vrijheid kwijt, anderen bepalen wat er moet je gebeuren. Natuurlijk eind ik dat wel een frustrerend, maar

je hebt geen keus. Anders wil je jezelf alleen maar in de vrijheid. Het is soms moeilijk, maar het lukt me wel.'

Eigen schuld

Theo draait er niet omheen, het is zijn eigen schuld dat hij hier zit. Hij vertelt over 'verkeerde vrienden' waarmee hij in een situatie belandde die hij niet meer in de hand had. Met alle gevangenis van dien. 'Ik was in het begin heel erg boos op mezelf. Dat juist ik, met mijn meningen en mijn achtergrond in mijn omgeving, en zo heb ik het gekregen dat ik hier terecht kwam. Dat frustrerde me enorm', vertelt hij over de eerste periode in zijn aanhouding. 'Ik zit in opvoeding, dat ik niet goed contact hebben met mijn ouders en vier jongen laterges niet wakker te maken. Daarvoor was ik niet hoe het met in ouders ging om hoe ze erin stonden. Dat werd ik heel moeilijk.' Het contact met zijn ouders is inmiddels hersteld. 'Ze komen vaak op bezoek en zijn heel steunend. Terwijl het voor hen zeker niet makkelijk is, het is ook voor hen een strijd.'

Het zijn Theo's ouders die hem wijzen op Gevangenzorg Nederland. 'Ik kreeg een emaille van bewaker van een mevrouw. Na kreeg ik best vaak bezoek, maar ik was nieuwsgierig wat Gevangenzorg voor me kon doen. Ik hebde en zo kwam Chantal op m'n pad.' Chantal is beroepsvoorbereider. Haar eerste bezoek aan Theo herleidt in zijn goed. Hij zei dat hij niet wist wat hij moest vertellen.

»»» lees verder

450
Nieuwe donateurs

Bijsluiters — In 2019 is er 7 keer een bijsluiter toegevoegd aan bladen die goed passen binnen het profiel van onze achterban. Denk hierbij aan bladen als Gezinsgids, Terdege, De Waarheidsvriend, CU Magazine etc. Dit leverde circa 450 nieuwe donateurs en een bedrag van ruim € 21.000 aan giften op. De bijsluiter vormde voor GNd altijd een zeer effectief en efficiënt wervingskanaal. Sinds januari 2019 ontvangen we echter geen NAW-gegevens meer van de bank. Dit betekent dat in 2019 gezocht is naar nieuwe manieren om toch de NAW-gegevens van eerste giftgevers te kunnen ontvangen. In 2019 is onder meer voor het eerst gebruik gemaakt van een bijsluiter in combinatie met een Tikkie QR code. Wanneer donateurs via een Tikkie QR code geven, kunnen zij hun NAW-gegevens achterlaten. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in 150 nieuwe donateurs met NAW-gegevens.

21.000,-
Bedrag aan giften

Bijsluiter Tikkie

**VOOR SLECHTS 10 EURO LAAT U
UW MEDEMENS TOCH NIET ZITTEN!**

**Gevangenzorg
Nederland**
geloof in herstel

Beste lezer van EO Visie,

Wist u dat bijna de helft van alle ex-gevangenen binnen twee jaar opnieuw de fout ingaat?

Juist daarom heb ik bewondering voor het werk van Gevangenzorg Nederland. Zij helpen met zo'n 650 vrijwilligers gevangenen op weg naar een leven zonder criminaliteit. Dat doen ze in gehoorzaamheid aan Matteüs 25, waarin we worden opgeroepen gevangenen te bezoeken. De vrijwilligers bieden steun aan (ex-)gevangenen, tbs-cilënten en hun familieleden. En na detentie gaan ze door.

Kijk, dát is wat christenen moeten doen! Laat de wereld maar oordelen, wij zijn geroepen om mensen te helpen en ze de weg te wijzen naar herstel. Zo brengen we ons geloof in God in de praktijk.

Het werk groeit. Ik roep u graag op om donateur te worden. Vandaag nog! En misschien hebt u wel tijd om ook vrijwilliger te worden. Hoe dan ook, als Jezus gevangenen serieus nam, dan kunt u toch niet achterblijven? Voor slechts 10 euro laat u uw medemens toch niet zitten?!

Mede namens alle gevangenen heel hartelijk dank!

Met vriendelijke groet,

Gert-Jan Segers

Gert-Jan Segers — fractievoorzitter CU Tweede Kamer

foto door: Anne Paul Bekkers

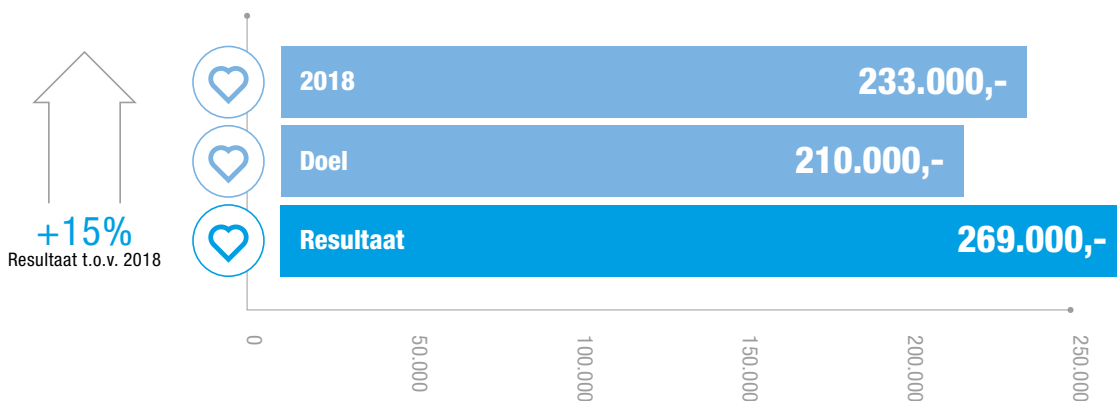

We maken het u nu nog gemakkelijker! Maak uw gift over via Tikkie. Hoe dat gaat, leest u op de achterkant.

Bezoekadres: Ierlandaan 35, 2713 HG Zoetermeer Postadres: Postbus 5042, 2701 GA Zoetermeer t 079 - 331 05 68 e info@gevangenzorg.nl w gevangenzorg.nl
vuk 41157975 wuk NL61 ING 8000 6391416 wuk INGBNL2A wuk tsvkwaak 644839/97/DJ Member of Prison Fellowship International

Declaratie vrijwilligers — Een bron van inkomsten vanuit particuliere donateurs zijn ook de declaraties van vrijwilligers. De vrijwilligers van GNd mogen kosten die zij maken voor het bezoeken van gevangenen en hun familieleden declareren bij GNd. Veel vrijwilligers declareren deze kosten echter niet en maken er een gift van. Dat leverde in 2019 bijna € 14.000 aan giften op.

Kerken

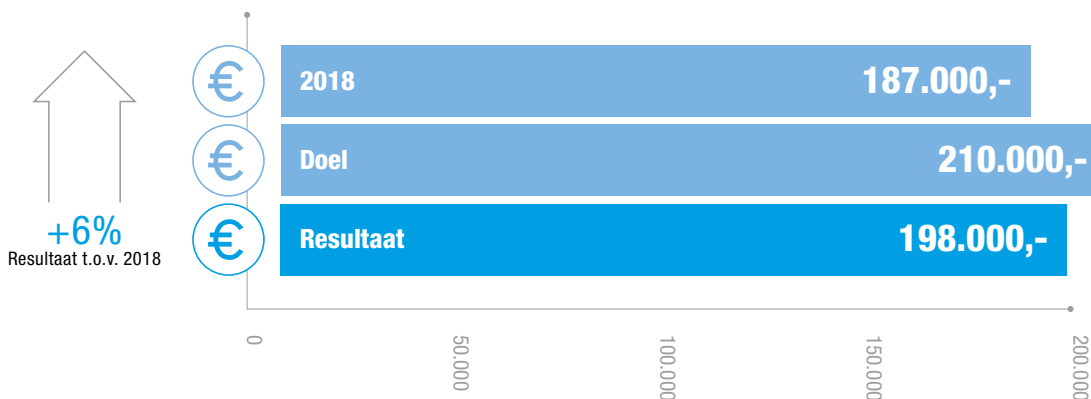
Wij mogen ons blijven verheugen in een warme belangstelling en betrokkenheid van kerken. Vele honderden kerken hebben ons financieel ondersteund door middel van een collecte of gift. Daarmee is de beoogde bijdrage vanuit kerken ruimschoots behaald. In vergelijking met 2018 nam het aantal gevende kerken behoorlijk toe met bovendien een gemiddeld hogere collecte of giftbedrag. Ook ontvingen we diverse giften vanuit enkele rommelmarktcommissies.

Ons relatiebestand telt ruim 1.500 kerken. Dit zijn kerken die ons in het verleden minimaal één keer met een financiële bijdrage hebben gesteund. In 2019 hebben bijna 600 kerken één of meerdere giften gegeven.

De betrokkenheid van de kerken blijkt onder meer uit hun uitnodigingen voor presentaties aan gemeenteleden en jongeren. Onze pr-vrijwilliger Wilfred Kols gaf een presentatie aan de catechisanten en hun ouders van de christelijke gereformeerde kerk De Zaaier in Harderwijk.

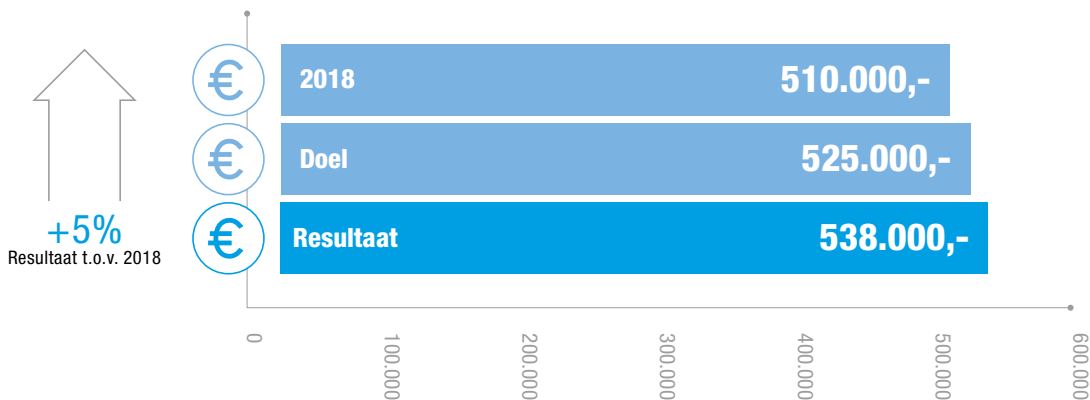
Bedrijven

Met het behaalde resultaat van €198.000 aan inkomsten uit bedrijven is de doelstelling bijna gehaald. Ten opzichte van 2018 zijn de inkomsten in 2019 gestegen met € 112.249. Enkele bedrijven en ondernemers hebben hun financiële bijdragen via een bedrijfsfonds of privé aan ons overgemaakt. Dit bedrag aan inkomsten, € 117.850, is boekhoudkundig geteld bij de segmenten particulieren (15%) en vermogensfondsen (85%).

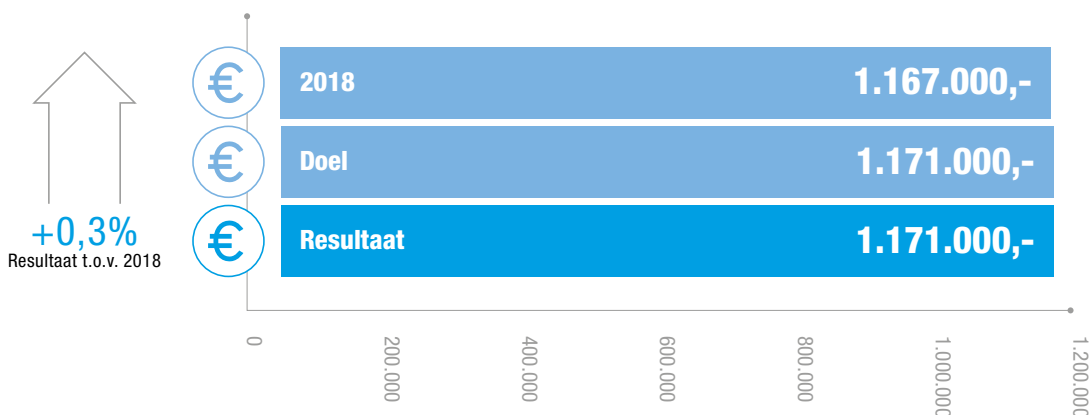
Na enkele jaren van opbouw is er inmiddels een structureel aantal bedrijven betrokken bij het werk en de projecten van Gevangenzorg Nederland. Hierdoor besteedt de fondsenwerver bedrijven naar verhouding meer tijd en aandacht aan het onderhouden en versterken van de relatie met deze bedrijven en ondernemers. Het werven van nieuwe bedrijven is in 2019 ten opzichte van 2018 in aantallen wat achter gebleven. Het blijft een voortdurende uitdaging weer nieuwe bedrijven te verbinden aan de missie van Gevangenzorg. Dit moet in 2020 opnieuw leiden tot een verdere toename van de inkomsten uit bedrijven.

Fondsen

Met enkele fondsen hebben we een meerjarige samenwerking. Deze fondsen dragen ruim 50 procent bij in de totale fondsinkomsten. Dank zij hun omvangrijke steun kon ons werk zich verdiepen en uitbreiden. Omdat deze partnerships in beginsel eindig zijn, betekent dit dat we steeds alert zijn op nieuwe fondsen. Hierbij kijken we bijvoorbeeld naar partnerships met corporate foundations. We zijn dankbaar dat we in 2019 enkele nieuwe partnerships mochten aangaan. We hopen in 2020 met nieuwe financiële partners in contact te mogen kunnen. De totale realisatie is iets hoger uitgekomen (2 procent) dan de begrote bijdragen.

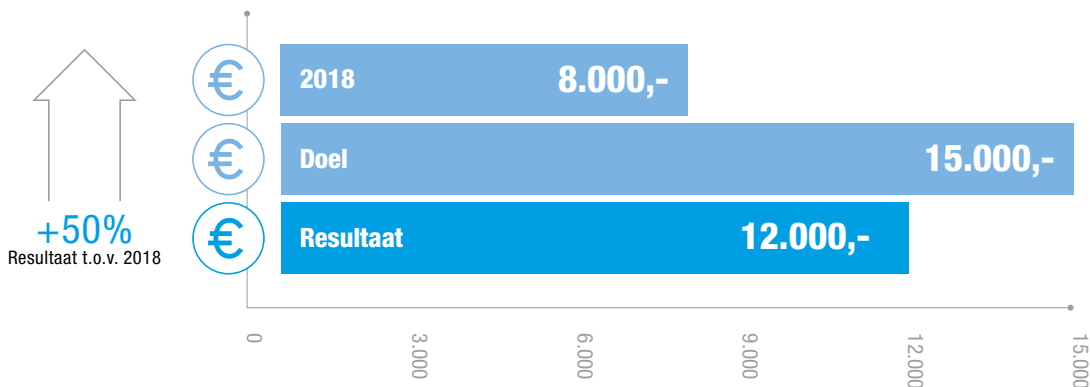
Subsidies

Per ingang van 2018 is het jaarlijks beschikbare subsidiebudget voor de totale sector van justitieel vrijwilligerswerk verhoogd met € 1 mln. naar € 4,1 mln. Een bevestiging dat politiek en justitie steeds meer het belang onderkennen van het justitieel vrijwilligerswerk. Voor GNd bedroeg de totale bijdrage € 746.758. Naast dit landelijke vrijwilligersbudget van Justitie ontvingen we € 335.000 Koers en Kansen subsidie voor De Compagnie en subsidie voor ons SOS programma (€ 67.200) en Forensische Zorg (€ 22.500) Er wordt geruime tijd gewerkt aan vernieuwing van het subsidiekader. Mogelijk krijgt dat in 2021 zijn beslag.

Legaten — In 2019 heeft Gevangenzorg Nederland een tweetal legaten ontvangen van in totaal € 16.866. Met grote dankbaarheid hebben we hiervan kennis genomen. De praktijk laat vaak zien dat er sprake is geweest van een – vaak jarenlange – sterke betrokkenheid bij ons werk.

Overige baten

De overige baten zijn lager uitgekomen dan begroot. Het blijkt in de praktijk lastig te zijn om deze goed te begroten. Naast rente-inkomsten gaat het om bijdragen van scholen, ouderenbonden, vrouwenverenigingen en dergelijke.

5.2 Communicatie

Merkbekendheid — Het jaar 2019 stond op het gebied van communicatie in het teken van het werken aan een grotere naamsbekendheid onder potentiële donateurs, kerken, fondsen, bedrijven, hulpvragers, ketenpartners, en vrijwilligers. De aandacht voor meer naamsbekendheid zorgde voor een toenemende behoefte aan het vaststellen en vastleggen van hoe we als Gevangenezorg Nederland willen worden gezien, welke uitstraling we willen hebben. We hebben gezocht naar een bureau dat ons kan helpen bij het beantwoorden van deze vraag en bij de vernieuwing van onze huisstijl. Uit verschillende bureaus hebben we gekozen voor het ons al bekende WebNL. De eerste stappen zijn gezet en in 2020 gaan we verder met onze merkpositionering en de vertaling daarvan naar een nieuwe huisstijl. U zult de uitwerking daarvan zien in ons volgend jaarverslag.

Online: website — Onlinecommunicatie is van groot belang als het gaat om het verkrijgen van bekendheid onder zowel potentiële donateurs als met name hulpvragers in ons programma Familiezorg. Online had dan ook in 2019 onze volle aandacht. De website speelt hierin een cruciale rol. Daarheen leiden zowel de offline (advertenties in kranten) als de online (social media) uitingen over GNd. Op de website kunnen mensen meer lezen over ons werk. Maar er vinden ook conversies plaats, bijvoorbeeld door het aanvragen van onze nieuwsbrief of gastsprekers of spreekbeurtpakketten. Andere voorbeelden zijn het opvragen van informatiepakketten Familiezorg en uiteraard het doen van online donaties. Het is dus zaak het verkeer naar de website te stimuleren en te verhogen. In 2019 is daarom de vindbaarheid van de website verbeterd met als resultaat dat het aantal websitebezoeken is toegenomen naar ruim 99.000 per jaar (2018: 90.000). Ook het aantal conversies groeide flink (89 procent).

Online: social media — Social media zijn belangrijke instrumenten om de merkbekendheid van GNd te vergroten onder zowel potentiële donateurs, ketenpartners als hulpvragers Familiezorg. GNd maakt gebruik van de kanalen Facebook, Twitter, LinkedIn en sinds 2019 ook van Instagram. In 2019 bereikten we 281.845 mensen via Facebook (in 2018 waren dat er 240.037) en waren er ruim 34.000 mensen betrokken bij het bericht. Dat betekent dat ze het bericht hebben geliked, een opmerking erbij hebben geplaatst, of de website hebben

bezocht. De betrokkenheid bij de berichten is opvallend hoog. Met Twitter, LinkedIn en Instagram samen bereikten we bijna 140.000 mensen. Facebook en Instagram worden ingezet om nieuwsbrieflezers te werven (die daarna worden benaderd om donateur te worden) en hulpvragers Familiezorg. Twitter wordt ingezet om influencers als predikanten en politici te bereiken en LinkedIn is voornamelijk gericht op ketenpartners.

De content die wordt gepost op social media bestaat uit verhalen (in woord en beeld) van gevangenen, vrijwilligers, nieuws vanuit Gevangenzorg of berichten uit de actualiteit. In 2019 werd gemiddeld twee keer per maand een betaalde campagne gehouden onder potentiële donateurs op Facebook en Instagram met als doel meer bekendheid en aanmeldingen voor de nieuwsbrief. In 2019 kwamen in totaal via online activiteiten 306 aanvragen voor de nieuwsbrief binnen. In 2018 waren dat er 263.

Offline — Om de merkbekendheid te behouden en te vergroten is in het najaar een advertentiecampaigned gehouden in het Reformatorisch Dagblad en het Nederlands Dagblad. Hiervoor zijn de verhalen van gevangenen en vrijwilligers ingezet. Daarnaast hebben we in 2019 11 keer gratis media aandacht gekregen door middel van een artikel in bladen in christelijke kring (o.m. Gezinsgids, Nederlands Dagblad, Zicht op de Kerk) en in grote algemene magazines als Vriendin en Libelle. De bijdragen in beide laatste bladen waren gericht op het verkrijgen van bekendheid onder hulpvragers Familiezorg.

Presentaties en evenementen — Betrokkenheid bij de steun aan gevangenen en hun familieleden begint bij informatie. Daarom geeft GNd presentaties en gastlessen waarin informatie wordt gegeven over het werk van de organisatie en over het leven in én na de gevangenis. In 2019 gaven onze pr-vrijwilligers 100 presentaties (o.m. voor kerken, ouderengroepen, vrouwenverenigingen, catechisaties) en gastlessen door het hele land (2018:72).

Daarnaast waren we present op diverse evenementen. Op de Familiedagen in Gorinchem gaf onze PR-vrijwilliger Wilfred Kols elke beursdag een presentatie op het hoofdpodium over zijn detentie en herstel.

In totaal leverde het werk van onze pr-vrijwilligers ruim 225 nieuwe belangstellenden voor onze nieuwsbrief op.

Nieuwsbrief — De nieuwsbrief is in 2019 6 keer verschenen. Eind 2019 telde de nieuwsbrief een oplage van ruim 17.000 adressen (print) en 1.790 (digitaal). In 2018 waren dat er 17.500 (print) en 1.350 (digitaal). In de nieuwsbrief brengen we onze verschillende zorgprogramma's onder de aandacht. Door deze verhalen komen onze hulpvragers als het ware bij de mensen thuis in de huiskamers. We zijn al die hulpvragers dankbaar dat ze hun verhaal willen vertellen aan onze supporters. Het laat vaak ook heel warm zien wat de impact is van wat onze vrijwilligers doen.

Klachten — Gevangenzorg Nederland hecht veel waarde aan een goed contact met de achterban, onder wie de donateurs. Eventuele klachten willen we dan ook zorgvuldig afhandelen. Hiervoor hebben we een klachtenprotocol. In 2019 hoefden we er geen gebruik van te maken.

We waren dit jaar present op de beurs Familiedagen.

Hoofdstuk 7

Evaluatie beleid 2019 en voornemens 2020

7.1 Evaluatie 2019

In het jaarplan 2019 van GNd zijn onder het motto ‘schakels naar herstel’ de volgende vijf succes bepalende factoren (SBF) benoemd:

1. **Verbreding Herstelzorgaanbod in penitentiaal dagprogramma**
2. **Doorontwikkeling Nazorg**
3. **Bredere toepassing ICT in toerusting vrijwilligers en programma’s voor onze hulpvragers**
4. **Aanscherping propositie en positionering ‘GNd werk en merk’**
5. **Doorontwikkeling duurzame financiering**

Verbreding Herstelzorgaanbod in penitentiaal dagprogramma — In 2019 werd via Koers en Kansen gestart met een 3 jarige pilot in de gevangenis van Krimpen aan den IJssel waarbij in De Compagnie gevangenen ook vanuit deze afdeling buiten konden werken. De eerste ervaringen zijn heel positief vanwege het leereffect, voor de compagnon en de groep als geheel. Door het Oranjefonds werd een financieel onderzoek mogelijk naar de maatschappelijke kosten en baten. Daaruit kwam een mooi rendement van 220%.

SOS staat binnen Justitie goed bekend en groeide verder, in aantal als werkgebied. Want in 2019 zijn we een samenwerking aangegaan met met het Forensisch Psychiatrisch Centrum Dr. S. van Mesdag om de SOS ook aan tbs patiënten aan te bieden. De pilot loopt tot eind 2020.

Ook de Meet Up groeide. Onze vrijwilligers zijn regelmatig aanwezig zijn op de leefafdelingen van de gevangenissen en beschikbaar voor een praatje of een spelletje. Dit wordt door gevangenen en personeel gewaardeerd. ‘Even kan dan het masker af’ zoals een gevangene zei.

Doorontwikkeling Nazorg — In 2019 is gewerkt aan een ‘actieplan NAZORG NU’. We willen gevangenen beter van dienst met onze nazorg. Het plan is nog niet geheel klaar, maar we zijn al wel gestart met netwerkgesprekken (familie betrekken bij de nazorg voorbereiding) en gaan, naast De Compagnie, gevangenen op maat helpen met arbeidsintegratie. Daarnaast heeft er afstemming met de Reclassering plaatsgevonden om waar mogelijk nauwer samen te werken qua inzet van vrijwilligers op het terrein ‘na detentie’. Dit had nog geen concrete resultaten.

Bredere toepassing ICT in toerusting vrijwilligers en programma’s voor onze hulpvragers — In het derde kwartaal van 2019 is in het kader ‘een tablet op cel’ een speciale GNd-website gemaakt. Via deze website kunnen gevangenen gemakkelijk en ruim van tevoren een aanvraag doen voor een verjaardags- of kerstcadeau voor hun kinderen. Uiteraard kunnen ze ook lezen over onze andere dienstverlening als bezoeken vrijwilliger, hulp voor familie, enz. Het is een beperkte pilot van Justitie. In 2020 zal Justitie een besluit nemen over een eventueel vervolg.

In het voorjaar van 2019 is de vernieuwde portal met de basisfunctionaliteiten als rapporteren en declareren voor de vrijwilligers gereedgekomen. Om deze portal verder uit te bouwen tot een volwaardig communicatieplatform zijn ook de voorbereidingen getroffen om deze portal uit te breiden met o.a. nieuwe functionaliteiten per programma, agenda (met o.a. planning en overzicht afspraken bezoek en trainingen) en carpoolmogelijkheid. Door andere prioritering en wisseling personeel is de uitbreiding van het trainingsaanbod d.m.v. e-learning doorgeschoven naar 2020.

Aanscherping propositie en positionering 'GNd werk en merk' — We zijn een proces ingegaan om ons werk 'beter aan de man te brengen'. We publiceren al jaren de nodige verhalen uit de praktijk via diverse mediakanalen. Maar we willen een verdieping daarin aanbrengen ook omdat we zo goed mogelijk willen aansluiten bij de grote diversiteit van stakeholders. Een gevangene zal andere vragen hebben dan Justitie. En een kerk heeft weer behoefte aan andere informatie dan een fonds. Aan ons de uitdaging om verschillende communicatie uitingen te hebben met één en dezelfde boodschap: geloven in herstel. Er zijn enkele bureaus benaderd en uiteindelijk is de keuze gevallen op WebNL.

Doorontwikkeling duurzame financiering — Ons beleid is gericht op een duurzaam evenwicht in de omvang, samenstelling en besteding van de financiële middelen. De inkomsten zijn ten opzichte van 2018 gestegen met 4% naar ruim € 2,8 miljoen. De subsidie steeg weinig en bedroeg 42% van de totale inkomsten. De baten uit private fondswerving stegen met 5%. De verhouding tussen private en publieke inkomsten wijzigde nauwelijks ten opzichte van 2018 (59% privaat en 41% publiek (2018: 57% en 43%). Ruim € 1.122.000 werd gedoneerd door kerken, particulieren en bedrijven. Het percentage van de achterbaninkomsten steeg daarmee ten opzichte van 2018 met 7% en bedraagt nu 39% van de totale inkomsten. De relatief grootste stijging t.o.v. 2018 deed zich voor bij kerken (15%). De gerichte investering in fondswerfcapaciteit wierp opnieuw vruchten af.

Onze inkomstenmix is breed samengesteld en onderstreept dat Gevangenzorg Nederland een ondernemende organisatie is met een stevig maatschappelijk draagvlak. We voeren beleid op een gezonde inkomstenstructuur en het voorkomen van eenzijdige financiële afhankelijkheid. Dit vraagt op alle geefsegmenten een actieve en alerte inzet. De doelbestedingsratio in 2019 ten opzichte van de totale uitgaven was 83% (2018: 84%). Het percentage van de fondswerfkosten kwam uit op 18% (2018: 16%). De continuïteitsreserve bedraagt met ingang van het boekjaar 2020 78% (2019: 79%). De filantropisch aanvaarde norm is een reserve van maximaal 150%.

7.2 Beleidsvoornemens 2020

Voor 2020 zijn in het jaarplan min of meer de zelfde Succes Bepalende Factoren benoemd als in 2019:

1. Versterking Herstelzorgprogramma's
2. Doorontwikkeling Nazorg
3. Bredere toepassing ICT t.b.v. vrijwilligers en hulpvragers
4. Aanscherping positionering en identiteit 'GNd werk en merk'
5. Borging en doorontwikkeling duurzame financiering

Versterking Herstelzorgprogramma's — In 2020 gaan we verder met de kwaliteitsverbetering van onze herstelzorgprogramma's. We proberen ze óók in onderlinge samenhang te versterken.

De SOS pilot in de Van Mesdagkliniek loopt tot eind 2020. Bij positieve ervaringen ligt uitrol voor de hand. Tegelijk blijft er veel vraag naar onze herstelrechtprogramma's vanuit gevangenen. Dankzij fondsen en achterbaninkomsten kunnen wij SOS breder aanbieden dan Justitie faciliteert. We blijven dit onder de aandacht brengen van Justitie en zijn in gesprek over nieuwe meerjarige afspraken.

Het project De Compagnie (DC) gaat in 2020 haar tweede pilotjaar in binnen een driejarig programma van Koers en Kansen van Justitie. Justitie heeft aangegeven met ons in gesprek te willen over opschaling van DC en de vertaling van DC-succesfactoren in de reguliere detentie.

Intussen worden we benaderd door diverse gevangenen die experimenteren met BBA's en afdelingen die daarop voorsorteren om onze programma's daar in te zetten, dan wel nieuwe activiteiten aan te bieden. De bajes in Alphen aan den Rijn is de eerste gevangenis waar we in 2020 gaan starten met een speciale vorm van de Meet Up waarbij arbeidsintegratie nadrukkelijk aan bod komt.

Daarnaast blijken de Meet Ups goede ingangen om ook met jongvolwassenen in contact te komen. We denken aan uitbreiding naar (tenminste) 12 Meet Ups in 2020.

Ons werk willen ook verder verbeteren door een kwaliteitsberaad. Dit benadert kwaliteit integraal via het ZorgEthisch kwaliteitsModel (ZEM) van Presentie. Het heeft oog voor de hulpvrager, de hulpverlener, de organisatie en de systemische context.

Doorontwikkeling Nazorg — Na de inventarisatie (intern en extern) in 2019, gaat GNd in het jaarplan 2020 van start met twee vernieuwingen: 1) netwerkgesprekken en 2) arbeidsintegratie.

Netwerkgesprekken — Uit diverse onderzoeken komt naar voren hoe essentieel het sociaal netwerk is om goed te re-integreren in de samenleving. We willen in 2020 hiervoor nieuwe hulpmiddelen ontwikkelen die in onze zorgprogramma's gebruikt kunnen worden. Daarnaast zetten we in 2020 in op netwerkgesprekken, zodat onze gevangenen en hun familie c.q. bredere netwerk onder leiding van ons met elkaar in gesprek kunnen over de periode na detentie of bijvoorbeeld het uitspreken naar elkaar van zorg- en pijnpunten. Zowel (ex-) gevangenen als hun achterblijvers zijn welkom voor een aanvraag.

Arbeidsintegratie OPstap — De inventarisatie bracht nadrukkelijk arbeidsintegratie naar voren. GNd heeft daar zo'n 15 jaar ervaring mee. Aanvankelijk was het voornemen dit volledig te integreren in De Compagnie. Er blijkt echter behoefte aan ons aanbod. Onze kracht is de persoonlijke benadering en maatwerk naar de juiste baan met het oog op duurzaamheid. Nieuw is de tweedeling a) een Cursus ArbeidsOriëntatie, een CAO voor gevangenen, en b) de arbeidsbemiddeling. Vrijwilligers zullen daarin een grote(re) rol krijgen, vooral in de CAO.

Reclassering — Conform het overheidsbeleid moet de Reclassering vrijwilligers betrekken bij hun werk en de verbinding zoeken met organisaties als GNd. Dit kwam in 2019 nog maar zeer beperkt van de grond. Uit praktische overwegingen is samenwerking met de reclassering opgenomen onder Nazorg.

Bredere toepassing ICT t.b.v. vrijwilligers en hulpvragers — In 2019 zijn er grote stappen gezet in het vernieuwen van onze portal om binnen de AVG-wetgeving optimaal te communiceren met onze vrijwilligers. In 2020 zetten we in op de uitbreiding van functionaliteiten om o.a. communicatie rondom groepswerk, inschrijven op trainingen en carpoolmogelijkheden in de portal te borgen en de verschillende digitale kanalen visueel samen te voegen voor vrijwilligers.

Het trainingsaanbod d.m.v. e-learning wordt verder uitgebreid en de e-learningomgeving wordt visueel geïntegreerd in de portal. Dit vergroot het kennisniveau van onze vrijwilligers en de borgt de kwaliteit van de zorg die ze geven.

Aanscherping positionering en identiteit 'GNd werk en merk' — Centraal in 2020 staat de vraag wat GNd wil uitstralen en hoe we willen dat onze stakeholders ons zien. Het gaat om hulpvragers en financiers, kerkelijk en seculier. Onze (beeld)tijd en ICT-ontwikkelingen vragen om aanpassing van onze communicatie en vormgeving van huisstijl en materiaal. Wat we in 2020 willen bereiken is de formulering van een toekomstbestendige merkidentiteit, uitgedrukt in een eigentijdse en toekomstbestendige huisstijl, doorgevoerd in (nieuwe) marketingmiddelen. Dat resulteert in de formulering van de merkidentiteit richting onze verschillende doelgroepen (donateurs, hulpvragers, verwijzers). Het moet ertoe leiden dat we binnen deze doelgroepen het door ons gewenste imago hebben. Daarbij hebben we aandacht voor vormgeving/huisstijl en (marketing)middelen. Logo en pay off ('geloof in herstel') blijven een continue factor. Voor het bereik van en communicatie met onze doelgroepen, en voor inzet van social media (Facebook, Twitter, LinkedIn, Instagram) zal ook de nodige aandacht zijn.

Groei maatschappelijk draagvlak — Al de activiteiten rondom merk, identiteit, huisstijl en communicatie op sociale media moeten resulteren in borging van ons imago en vergroting van het draagvlak in de samenleving voor ons werk. De social mediacomunicatie moet leiden tot calls to action met aanvragen voor spreekbeurtpakketten, aanvragen voor onze nieuwsbrief en online donaties. Belangrijk – in verband met de verwachte natuurlijke uitstroom van 500 donateurs per jaar – is de werving van nieuwe donateurs en het verminderen van het aantal inactieve donateurs. Telemarketing- en mailcampagnes zijn hierbij van belang. Maar ook social media marketing zal een steeds belangrijker plaats gaan innemen.

Borging en doorontwikkeling duurzame financiering — De samenstelling van de financiering van GNd laat in verband met de subsidiegelden voor De Compagnie een bestendiging van het percentage publieke inkomsten (40%) zien. De begrootte reguliere subsidie zal naar verwachting in lijn liggen met die van 2019. Mogelijk zal met ingang van 2021 een nieuw subsidiekader ingevoerd. De inhoud is ons helaas nog niet bekend.

We hopen de bijdragen van fondsen met € 50.000 te kunnen verhogen tot bijna € 580.000. Ook zullen we ons best weer doen om de betrokkenheid van onze achterban te vergroten naar een bedrag van € 1.195.000 aan donaties vanuit particulieren, bedrijven, scholen en kerken. Een ambitieuze doelstelling voor 2020 is om € 50.000 te werven via acties op scholen.

Hoofdstuk 8

Begroting 2020 en Realisatie 2019

Kosten	Begroting 2019	Realisatie 2019		Begroting 2020	
Lonen, incl. sociale lasten/pensioenen	1.773.000	1.642.000	60%	1.869.000	63%
Overige personeelskosten	187.000	186.000	7%	173.000	6%
Incidentele pensioenlasten		155.000	6%	0	
Programmakosten	181.000	175.000	6%	225.000	8%
Vrijwilligerskosten	40.000	33.000	1%	39.000	1%
Kantoorkosten	149.000	171.000	6%	181.000	6%
ICT kosten	92.000	107.000	4%	152.000	5%
Organisatiekosten	79.000	62.000	2%	64.000	2%
Kosten PR, Voorlichting, Fondswerving	240.000	227.000	8%	255.000	9%
Totaal	2.741.000	2.758.000		2.958.000	100%
Inkomsten	Begroting 2019	Realisatie 2019		Begroting 2020	
Particulieren	610.000	638.000	22%	645.000	22%
Legaten		17.000	1%		
Kerken en kerkelijke fondsen	210.000	270.000	10%	250.000	8%
Bedrijven	210.000	198.000	7%	250.000	8%
Scholen				50.000	2%
Overige baten	15.000	11.000	0%	15.000	0%
<i>Subtotaal achterban</i>	<i>1.045.000</i>	<i>1.134.000</i>	<i>40%</i>	<i>1.210.000</i>	<i>41%</i>
Fondsen	525.000	538.000	19%	577.000	19%
<i>Subtotaal privaat</i>	<i>1.570.000</i>	<i>1.672.000</i>	<i>59%</i>	<i>1.787.000</i>	<i>60%</i>
Subsidies	1.171.000	1.171.000	41%	1.171.000	40%
Totaal	2.741.000	2.843.000		2.958.000	100%
Resultaat	0	85.000		0	

NB: Bedragen afgerond op duizendtallen

Hoofdstuk 9
**Controleverklaring
Jaarrekening**

p. 1 / 18

JAARREKENING 2019

Hoofdstuk 9

Controleverklaring Jaarrekening

p. 2 / 18

Gevangenzorg Nederland te Zoetermeer

1.1 Balans per 31 december 2019

(Na resultaatbestemming)

	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
<i>Immateriële vaste activa</i>				
Software	143.866		38.145	
		143.866		38.145
<i>Materiële vaste activa</i>				
Inventaris	164.798		126.636	
		164.798		126.636
Viottende activa				
<i>Vorderingen</i>				
Debiteuren	150.950		67.265	
Nog te ontvangen bedragen	137.177		157.062	
Overige vorderingen	47.943		50.780	
		336.070		275.107
<i>Liquide middelen</i>		1.422.283		1.528.448
Totaal activazijde		2.067.017		1.968.336

Hoofdstuk 9

Controleverklaring Jaarrekening

p. 3 / 18

Gevangenzorg Nederland te Zoetermeer

1.1 Balans per 31 december 2019

(Na resultaatbestemming)

	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Reserves				
<i>Vrij besteedbaar vermogen</i>				
Continuïteitsreserve	1.633.601	1.633.601	1.548.352	1.548.352
Kortlopende schulden				
Crediteuren	61.515		72.628	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	102.857		82.062	
Overige schulden	269.044	433.416	265.294	419.984
Totaal passivazijde	2.067.017		1.968.336	

Hoofdstuk 9

Controleverklaring Jaarrekening

p. 4 / 18

Gevangenzorg Nederland te Zoetermeer

1.2 Staat van baten en lasten over 2019

	2019	Begroting 2019	2018
	€	€	€
Baten:			
Subsidies van overheden (incidenteel)	1.171.458	1.171.000	1.166.719
Baten uit eigen fondsenwerving:			
Gemeenten (kerkelijke)	269.583	210.000	233.116
Bedrijven	197.615	210.000	187.080
Fondsen	537.915	525.000	510.390
Particulieren (donaties en giften)	638.350	610.000	622.174
Legaten	16.866		5.000
Overige baten	9.957	13.500	6.425
Rentebaten	1.603	1.500	1.840
Som der baten	<u>2.843.347</u>	<u>2.741.000</u>	<u>2.732.744</u>
Bruto exploitatieresultaat	<u>2.843.347</u>	<u>2.741.000</u>	<u>2.732.744</u>
Lasten:			
Besteed aan doelstellingen			
Gevangenzorg	531.342	578.000	727.365
Nazorg	216.336	268.000	0
Meetup	117.122	60.000	0
De Compagnie	433.084	435.000	399.210
Familiezorg	176.568	182.000	199.596
Zorgprogramma TBS	143.457	130.000	142.492
SOS Herstelrechtprogramma	322.034	263.000	252.719
Arbeidsbemiddeling	61.913	70.000	59.741
Kika- en Kerstactie	24.651	24.000	18.266
Subsidies	13.262	13.000	11.103
Voorlichting	255.015	269.000	219.166
	<u>2.294.784</u>	<u>2.292.000</u>	<u>2.029.658</u>
Werving baten			
Kosten eigen fondswerving	303.533	300.000	244.843
Beheer en administratie			
Kosten beheer en administratie	159.781	149.000	117.593
Som der lasten	<u>2.758.098</u>	<u>2.741.000</u>	<u>2.392.094</u>
Saldo	<u>85.249</u>	<u>0</u>	<u>340.650</u>
Bestemming saldo			
Continuïteitsreserve	85.249	0	340.650
	<u>85.249</u>	<u>0</u>	<u>340.650</u>

Hoofdstuk 9

Controleverklaring Jaarrekening

p. 5 / 18

Gevangenzorg Nederland te Zoetermeer

1.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving inclusief de Richtlijn 650 van de Raad voor de Jaarverslaggeving. De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar. Daarbij wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij Titel 9 Boek 2 BW.

Activiteiten

De activiteiten van Gevangenzorg Nederland, statutair gevestigd te Zoetermeer, bestaan voornamelijk uit:

- zorg aan gevangenen en hun familie

- participatie als zelfstandige organisatie in Prison Fellowship International (PFI)

De feitelijke activiteiten worden uitgevoerd aan Koraalrood 25 te Zoetermeer en op externe locaties.

Het KvK-nummer van de Stichting is 41157975.

GRONDSLAGEN VOOR DE BALANSWAARDERING

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Immateriële vaste activa

De overige immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld.

Afschrijvingspercentage:

Software

20%

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs of vervaardigingskosten, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Afschrijvingspercentages:

Inventaris

20%

Vorderingen

De vorderingen zijn opgenomen tegen nominale waarde. Waardering van de vorderingen geschiedt onder aftrek van een eventuele voorziening wegens oninbaarheid, gebaseerd op individuele beoordeling van de vorderingen.

Hoofdstuk 9

Controleverklaring Jaarrekening

p. 6 / 18

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde en staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de stichting. Het betreffen de direct opeisbare vorderingen op kredietinstellingen en kasmiddelen.

Reserves*Vrij besteedbaar vermogen*

Het vrij besteedbaar vermogen is dat gedeelte van het eigen vermogen waarover de daartoe bevoegde organen zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kunnen beschikken voor het doel waarvoor de stichting is opgericht.

De reserves bestaan uit de continuïteitsreserve. De continuïteitsreserve dient ter dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat Stichting Gevangenzorg Nederland ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen.

Hoofdstuk 9

Controleverklaring Jaarrekening

p. 7 / 18

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden betreffen de schulden met een looptijd van korter dan één jaar. Deze worden, voor zover niet anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten van het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten

De baten betreffen met name collecten, donaties, giften, schenkingen en subsidies. De overige opbrengsten bestaan voor een groot deel uit donaties van scholen.

Ontvangsten worden in de staat van baten en lasten toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Bij de toerekening wordt een bestendige gedragslijn gevolgd. Dit houdt in dat in de balans rekening wordt gehouden met de aan een periode toe te rekenen bedragen die in een andere periode zijn of worden ontvangen.

Rentebaten worden verantwoord in het jaar waarop deze betrekking hebben.

Beheerslasten

De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Lasten worden genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

TOELICHTING OP DE LASTENVERDEELSTAAT

De kosten van de organisatie worden als volgt over de diverse kostenposten verdeeld.

De kosten van de projecten en activiteiten zijn direct toe te rekenen aan één van de doelstellingen. De kosten van publiciteit en communicatie zijn op basis van een verdeelsleutel toegerekend.

Een deel van de medewerkers is direct toe te rekenen aan een specifieke doelstelling. Voor de indirecte medewerkers geldt dat op basis van een inschatting een verdeling is gemaakt van de inzet van uren en de kosten naar rato hiervan zijn toegerekend.

De huisvestingskosten, de kantoor- en algemene kosten en de afschrijving en rente worden toegerekend op basis van het aantal full time equivalenten (FTE), waarbij eveneens rekening wordt gehouden met het verschil in salaris per medewerker.

De lasten worden in beginsel verdeeld conform de verdeelsleutels in de begroting. Bij substantiële afwijkingen wordt afgeweken van de begroting hetgeen wordt toegelicht bij de lastenverdeelstaat.

Hoofdstuk 9

Controleverklaring Jaarrekening

p. 8 / 18

Gevangenzorg Nederland te Zoetermeer

1.4 Toelichting op de balans

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa wordt als volgt weergegeven:

	2019	2018
	€	€
Aanschafwaarde	38.145	0
Cumulatieve afschrijvingen	0	0
Boekwaarde per 1 januari	38.145	0
Investeringen	121.990	38.145
Desinvesteringen aanschafwaarde	0	0
Desinvesteringen cumulatieve afschrijvingen	0	0
Afschrijvingen	-16.269	0
Mutatie boekjaar	105.721	38.145
Aanschafwaarde	160.135	38.145
Cumulatieve afschrijvingen	-16.269	0
Boekwaarde per 31 december	143.866	38.145

De aanwezige immateriële vaste activa zijn allen benodigd ten behoeve van de bedrijfsvoering.

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa wordt als volgt weergegeven:

Aanschafwaarde	221.291	139.767
Cumulatieve afschrijvingen	-94.655	-92.041
Boekwaarde per 1 januari	126.636	47.726
Investeringen	73.490	109.486
Desinvesteringen aanschafwaarde	-64.586	-27.962
Desinvesteringen cumulatieve afschrijvingen	64.586	20.632
Afschrijvingen	-35.328	-23.246
Mutatie boekjaar	38.162	78.910
Aanschafwaarde	230.195	221.291
Cumulatieve afschrijvingen	-65.397	-94.655
Boekwaarde per 31 december	164.798	126.636

De aanwezige activa zijn allen benodigd ten behoeve van de bedrijfsvoering.

Hoofdstuk 9

Controleverklaring Jaarrekening

p. 9 / 18

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen	31-12-2019	31-12-2018
	€	€

Debiteuren		
Debiteuren	150.950	67.265

Een voorziening van oninbare debiteuren wordt niet noodzakelijk geacht.

Nog te ontvangen bedragen		
Nog te ontvangen toezeggingen	137.177	157.062

In de periode van 1 januari tot en met 25 maart 2020 is van de nog te ontvangen toezeggingen met betrekking tot 2019 €30.000 ontvangen. Het restant zal naar verwachting in de loop van 2020 worden ontvangen.

Overige vorderingen		
Vooruitbetaalde bedragen	38.175	37.979
Nog te ontvangen pensioenpremie	0	10
Nog te ontvangen bedragen	9.768	12.791
	47.943	50.780

Liquide middelen		
Rabobank Zakelijke rekening	7.955	7.701
Rabobank BedrijfsSpaarRekening	135.709	100.000
Rabobank VermogenSparen	579.284	577.806
ING Zakelijke Rekening	22.861	58.847
ING Vermogen Spaarrekening	676.093	783.741
Kas	381	353
	1.422.283	1.528.448

De liquide middelen zijn bestemd voor directe aanwending in het kader van de doelstellingen en staan geheel ter vrije beschikking.

Hoofdstuk 9

Controleverklaring Jaarrekening

p. 10¹⁸

Gevangenzorg Nederland te Zoetermeer

1.4 Toelichting op de balans

PASSIVA

RESERVES

Vrij besteedbaar vermogen

	2019	2018
	€	€
Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	1.548.352	1.207.702
Bestemming resultaat boekjaar	85.249	340.650
Stand per 31 december	1.633.601	1.548.352

Gevangenzorg Nederland heeft het jaar 2019 afgesloten met een batig saldo. Dit saldo is toegevoegd aan de continuïteitsreserve. Deze reserve wordt wenselijk geacht vanwege de continuïteit van de zorgverlening aan hulpvragers en wordt onder meer aangesproken in geval van onverwachte tegenvallers zoals bijvoorbeeld een daling van de baten uit fondsenwerving. In dat geval kan voldaan worden aan de doorlopende vaste lasten.

Volgens het advies van de commissie Vermogensnormering bij Goede Doelen uit 2003 (Commissie Herkströter) mag een continuïteitsreserve worden aangehouden van maximaal 150% van de vaste lasten. Gevangenzorg Nederland hanteert een plafond van 100% van de vaste lasten en berekent dit percentage door de stand van de reserve ultimo boekjaar te delen door de vaste lasten zoals deze begroot zijn voor het komende boekjaar. Ultimo 2019 bedraagt de continuïteitsreserve van Gevangenzorg Nederland 78%.

KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
Crediteuren		
Crediteuren	44.043	64.357
Nog te ontvangen facturen	17.472	8.271
	61.515	72.628
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	102.857	82.062

Hoofdstuk 9

Controleverklaring Jaarrekening

p. 11 / 18

	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
Overige schulden		
Te betalen vakantierechten	60.833	56.370
Reservering verlofrechten en overuren	26.722	25.779
Reservering loopbaanbudget	33.991	16.428
Te betalen administratie- en accountantskosten	4.767	6.461
Te betalen fee PFI	20.473	8.339
Te betalen pensioenpremie	3.782	0
Te betalen premie ZFW/WE	550	667
Te betalen netto loon	826	0
Vooruitontvangen huurkorting *)	6.988	3.250
Overige schulden	112	
Vooruitontvangen donaties	110.000	148.000
	269.044	265.294

*) de vooruitontvangen huurkorting wordt verdeeld over de gehele looptijd van het huurcontract

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Voorwaardelijke rechten

Toezeggingen fondsen

Door diverse fondsen en subsidieverstrekkers zijn toezeggingen aan Gevangenzorg Nederland gedaan die betrekking hebben op de periode na afloop van het boekjaar voor een totaalbedrag van €239.500. Uiteraard wordt er jaarlijks bekeken of aan de gestelde voorwaarden is voldaan.

Voorwaardelijke verplichtingen en belangrijke financiële verplichtingen

Huurverplichtingen

Sinds 1 augustus 2018 huurt Gevangenzorg Nederland een locatie aan Koraalrood 25 te Zoetermeer. De huurverplichting is aangegaan voor vijf jaar en bedraagt €58.500 per jaar en €19.500 te vermeerderen met BTW per jaar voor energie- en servicekosten en een toelage voor 5% BTW-deriving en wordt jaarlijks geïndexeerd.

Pensioen

In 2016 is naar voren gekomen dat Gevangenzorg Nederland verplicht met terugwerkende kracht dient te worden aangesloten bij het bedrijfstakpensioenfonds PFZW. Derhalve is er voor meerdere jaren al sprake geweest van een gelijkwaardigmaking in 2019. Gezien de lopende discussie met het PFZW over de jaren 2002-2006 kan op dit moment geen betrouwbare schatting worden gedaan van de omvang van de resterende verplichtingen.

Bezoldiging Raad van Toezicht

Sinds 2018 hebben de leden van de RvT recht hebben op een jaarlijks vast te stellen vergoeding zonder opslag voor activiteiten in een commissie.

Aangegane investeringsverplichting

In het kader van de in gang gezette ontwikkeling van de vrijwilligersportal is een niet in de balans opgenomen investeringsverplichting aangegaan van €21.780.

Hoofdstuk 9

Controleverklaring Jaarrekening

p. 12 / 18

Gevangenzorg Nederland te Zoetermeer

1.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

	2019	2018
	€	€
Lonen en salarissen		
Brutolonen en salarissen	1.363.807	1.236.939
Ontvangen ziektekostenuitkeringen	-52.380	-44.118
Sociale lasten uitvoeringsinstanties	213.868	185.587
Pensioenpremie personeel	117.114	110.726
	1.642.409	1.489.134

Personeelsleden

Gedurende het jaar 2019 was gemiddeld 28,51 FTE in dienst. In het jaar 2018 was dit 25,98 FTE.

Beloning directeurbestuurder

De Raad van Toezicht heeft de beloning van de directeur bestuurder in 2019 herijkt aan de hand van de regeling beloning directeuren van goede doelenorganisaties. De beloning vindt plaats conform schaal 14 van de CAO Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening.

		2019	2018
Functionaris (directeurbestuurder)	Mr. H. Barendrecht		
In dienst vanaf	1-aug-95		
In dienst tot	n.v.t.		
Deeltijdfactor	100% (36 uur)	100% (36 uur)	100% (36 uur)
Totale loonkosten Gevangenzorg Nederland		€ 132.982	€ 116.789
waarvan pensioenlast (wg-deel)		€ 11.611	€ 10.280

De directeurbestuurder had geen (on)bezoldigde nevenfuncties

Beloning Raad van Toezicht

Voer de bezoldiging van de leden van de Raad van Toezicht (en voormalige leden) van de stichting kwam in 2019 een bedrag van €7.514 (2018 €6.630) exclusief gedeclareerde onkosten ten laste van de stichting.

	2019	2018
	€	€
Overige personeelskosten		
Reiskostenvergoeding	93.598	85.919
Kantinekosten	1.970	1.312
Studiekosten personeel	13.621	6.880
Reis- en verblijfkosten	5.885	2.165
Personeelsadvertenties	10.724	11.367
Verzuimverzekering personeel	54.362	56.349
Mutatie verlofrechten	943	8.818
Overige personeelskosten	5.183	6.729
	186.286	179.539
Incidentele pensioenlasten		
Incidentele pensioenlasten	154.406	0
	154.406	0

Hoofdstuk 9

Controleverklaring Jaarrekening

p. 13 / 18

Programmamakosten

Declaraties door vrijwilligers t.b.v. programma's	124.907	117.994
Folders en promotiemateriaal programma's	38.583	25.271
Overige programmakosten	<u>11.365</u>	<u>3.561</u>
	<u>174.855</u>	<u>146.826</u>

Vrijwilligerskosten

Intake- en trainingskosten vrijwilligers	13.011	13.783
Kosten vrijwilligersinformatiebulletin	2.586	3.107
Kosten vrijwilligersdag	6.748	13.260 *)
Overige kosten vrijwilligers	<u>10.733 *)</u>	<u>2.695</u>
	<u>33.078</u>	<u>32.845</u>

*) In 2019 is er extra aandacht besteed aan de dag van de vrijwilliger (ivm problemen met portal)

*) In 2018 is er extra aandacht besteed aan de vrijwilligersdag ivm het 25-jarig jubileum van Gevangenzorg Nederland.

Huisvestingskosten

Huur pand	83.070	74.225
Enmalige kosten ivm verhuizing	8.000	19.317 *)
Schoonmaakkosten	<u>7.756</u>	<u>9.764</u>
	<u>98.826</u>	<u>103.306</u>

*) In deze post is €7.329 boekresultaat begrepen uit hoofde van desinvesteringen van materiële vaste activa.

Hoofdstuk 9

Controleverklaring Jaarrekening

p. 14 / 18

	2019	2018
	€	€
Kantoorkosten		
Kantoorbenodigdheden	2.816	11.330 *)
Portikosten t.b.v. organisatie	10769	8.423
Kosten telefoon en internet	19724 *)	10.336
Contributies en abonnementen	1.553	1.703
Kosten kantoordrukwerk	9.326	7.757
Afschrijvingskosten kantoorinventaris	17.840	9.103
Overige verzekeringskosten	3.824	3.996
Overige kantoorkosten	6.226	6.736
	72.078	59.384
*) In 2019 hebben medewerkers die veel onderweg zijn een mobiele telefoon ter beschikking gekregen.		
*) In 2018 zijn er nav de verhuizing extra kantoorkosten gemaakt.		
ICT-kosten		
Onderhoudskosten computernetwerk	22.267	15.181
Ontwikkelings- en supportkosten	28.335	22.821
Afschrijvingskosten computerapparatuur	17.488	14.143
Afschrijvingskosten immateriële vaste activa	16.269	0
Overige automatiseringskosten	21.106	15.881
Huur- en servicekosten copier	1.911	3.841
	107.376	71.867
Organisatiekosten		
Administratiekosten	7.635	9.787
Controle jaarrekening	9.075	8.168
Juridische advisering	5.622	15.333
Stakeholdersonderzoek	0	20.056
MT-bijeenkomsten Presentie	0	2.859
Kosten mbt jubileum en opening kantoor	0	29.866
Gelijkwaardigheidstoets	5.024	0
CBF Keurmerk	3.888	0
Fee PFI	12.134	8.318
Kosten toezichthouder	9.890	7.837
Bankkosten	8.267	9.812
Representatiekosten	205	289
	61.740	112.325
Kosten communicatie, PR en voorlichting		
Mediacampagne	8.314	10.531
Werving donateurs	112.186	99.736
Relatiebeheer	101.101	79.093
Declaraties PR-vrijwilligers	3.764	2.351
Overige kosten	1.679	5.158
	227.044	196.869

Zoetermeer, maart 2020
Gevangenzorg Nederland

Hoofdstuk 9

Controleverklaring

Jaarrekening

p. 15 / 18

Gevangenzorg Nederland te Zoetermeer

Lasten	Doelstelling										Totaal 2019		Totaal 2018		
	Gevangenzorg	Nazorg	Meestup	De Compagnie	Familiezorg	TBS	SOS Herstelrechtprogramma	Arbeidsbesteding	Werk- en kerstactie	Vernieuwingsubsidies	Voorlichting	Eigen Fondswerving	Beheer en administratie	Begroot 2019	Begroot 2018
Lonen (incl. sociale lasten en pensioenen)	326.739	145.202	76.058	308.374	116.192	78.223	211.018	45.091	11.982	10.011	98.364	125.928	89.227	1.773.000	1.489.134
Overige personeelskosten	38.790	16.660	8.623	32.298	13.141	8.858	24.943	4.749	1.497	974	11.104	14.468	10.181	187.000	179.539
Incidentele pensioenlasten	30.444	13.645	7.085	28.865	10.936	7.315	19.670	4.242	1.129	966	9.494	12.153	8.612	154.406	0
Programmakosten	56.460	8.853	10.143	10.131	10.929	27.676	20.515	44	6.732	0	17.872	5.520	0	180.750	146.826
Vrijwilligerskosten	9.868	3.289	1.645	3.289	3.289	6.576	3.289	329	658	0	793	50	0	39.550	32.845
Kantoor- en huisvestingskosten	37.183	15.328	7.830	27.107	11.985	8.062	23.711	3.952	1.478	712	9.781	13.175	10.570	170.904	162.690
ICT kosten	23.539	9.717	5.009	17.137	11.608	5.122	15.103	2.523	942	452	6.214	8.248	5.762	92.500	71.866
Organisatiekosten	8.319	3.642	729	5.883	2.588	1.622	3.635	973	233	147	99.421	5.799	26.058	79.000	112.325
Kosten Comm., PR & Voorlichting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	99.421	118.252	9.371	240.000	196.869
Industotaal	551.342	216.336	117.122	433.084	176.588	143.457	322.094	61.913	24.851	13.262	255.015	303.533	159.781	2.741.000	2.397.094

Totaal aan baten:

Baten eigen fondswerving:

Totaal gewonnen baten:

2.843.347

1.653.420

2.841.744

Doelbestedingsratio (besteding aan doelstelling ten opzichte van de totale inkomsten):

Doelbestedingsratio (besteding aan doelstelling ten opzichte van de totale uitgaven):

Kosten uit eigen fondswerving ten opzichte van baten eigen fondswerving (CBF-norm bedraagt 25%):

Kosten uit eigen fondswerving ten opzichte van totaal gewonnen baten:

	2019	begroot 2019	2018
Doelbestedingsratio (besteding aan doelstelling ten opzichte van de totale inkomsten):	80,2%	83,6%	73,9%
Doelbestedingsratio (besteding aan doelstelling ten opzichte van de totale uitgaven):	82,7%	83,6%	84,4%
Kosten uit eigen fondswerving ten opzichte van totaal gewonnen baten:	10,7%	11,0%	15,7%
		10,9%	9,0%

Toelichting:

De incidentele pensioenlasten bestaan uit het gelijkwaardig maken van de pensioenen zoals vereist door PFZW over de jaren 2014, 2016 en 2017. De aanpassing voor de jaren 2002-2006 wordt in 2020 verwacht. Deze lasten zouden, wanneer ze zich hadden voorgedaan in de periode waarop zij betrekking hebben, zijn verdeeld over de doelstellingen. Derhalve is daar ook nu voor gekozen. Zie ook de toelichting bij de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'.

In de loop van het jaar ontstonden er mogelijkheden om onze Meestup en ons SOS-programma's uit te breiden. Derhalve is gekozen voor een verschuiving van de inzet van medewerkers, wat zichtbaar is geworden in hogere kosten voor deze programma's (en lagere kosten bij met name Nazorg en TBS).

De kosten voor De Compagnie vielen lager uit dan begroot doordat de beoogde uitbreiding/vervangings nog niet werd gerealiseerd.

Bij de verdeling van de organisatiekosten over de doelstellingen is ten opzichte van de begroting een correctie aangebracht in verband met niet uitgevoerde innovatieve activiteiten voor Nazorg en Meestup.

De kosten communicatie, PR & Voorlichting waren begroot naar rato van voorgaande jaren. De realisatie is op basis van de werkelijke kosten per doelstelling verdeeld en sluit derhalve aan op de werkelijke situatie.

Hoofdstuk 9

Controleverklaring Jaarrekening

p. 16 / 18

**Aan de leden van de Raad van Toezicht van
Stichting Gevangenzorg Nederland
Postbus 5042
2701 GA ZOETERMEER**

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Gevangenzorg Nederland te Zoetermeer gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Gevangenzorg Nederland per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Gevangenzorg Nederland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA). Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarrapport andere informatie, die bestaat uit:

- a. Het verslag van de leden van de Raad van Toezicht
- b. Het verslag van het Bestuur
- c. De begroting 2020

Hoofdstuk 9

Controleverklaring Jaarrekening

p. 17 / 18

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de andere informatie.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Hoofdstuk 9

Controleverklaring Jaarrekening

p. 18 / 18

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de leden van de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Gouda, 9 april 2020

Visser & Visser Audit en Assurance B.V.

Was getekend.

Drs. L. van der Stelt RA

Gebruikte afkortingen

AVG

Algemene Verordening Gegevensbescherming

CAO

Cursus ArbeidsOriëntatie

DC

De Compagnie

DJI

Dienst Justitiële Inrichtingen

FPC

Forensisch Psychiatrisch Centrum

FPK

Forensich Psychiatrische Kliniek

GNd

Gevangenzorg Nederland

JOVO's

Jongvolwassen gevangenen

Ngo

Niet-gouvernementele organisatie

PFI

Prison Fellowship International

PI

Penitentiaire Inrichting

TBS

Ter beschikking gesteld aan de regering

4VO

De vier landelijk werkende organisaties:

Bonjo, Exodus, Gevangenzorg Nederland, Humanitas

Contact

Bezoekadres:

Koraalrood 25
2718 SB Zoetermeer

Postadres:

Postbus 5042
2701 GA Zoetermeer

Tel: 079 - 331 05 68 (tijdens kantooruren)

**Gevangenen kunnen ons gratis bellen:
0800 - 331 05 68**

E-mail: info@gevangenzorg.nl

Website: www.gevangenzorg.nl

 [@gevangenzorg](https://www.facebook.com/gevangenzorg)

 [@gevangenzorg](https://www.instagram.com/gevangenzorg)

 [@gevangenzorg](https://www.linkedin.com/company/gevangenzorg)

 [@Gevangenzorg](https://twitter.com/Gevangenzorg)

ING-bank: NL61 ING B000 6391416

Kamer van Koophandelnummer: 41157975

Gevangenzorg Nederland

geloof in herstel

“In de zomer van 2019 bracht ik een werkbezoek aan Gevangenzorg Nederland. Ik sprak met vrijwilligers en gevangenen. Wat me erg aanspreekt is dat Gevangenzorg een samenlevingsorganisatie is die bijvoorbeeld óók ondernemers naar binnen brengt voor gevangenen. Ik zag dat op De Compagnie. Ik ben daarvan onder de indruk en wil binnen mijn dienst graag kijken hoe we dat breder kunnen inzetten binnen het gevangeniswezen.”

Gerard Bakker, hoofddirecteur DJI, met links van hem Hans Barendrecht

Gevangenzorg
Nederland

geloof in herstel